

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Jan Plinta

**Kolektivní správa práv autorských a práv souvisejících s
právem autorským**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Alexandra Wünschová Pujmanová

Ústav práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 29. května 2015

Prohlašuji, že předloženou diplomovou práci jsem vypracoval samostatně a že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Ostravě dne 29. května 2015

Jan Plinta

Rád bych tímto poděkoval vedoucímu diplomové práce JUDr. Alexandře Wünschové Pujmanové za pomoc a připomínky při vedení této diplomové práce. Také bych rád poděkoval své rodině a přátelům za jejich podporu a trpělivost nejen při psaní této práce, ale i během celého studia.

Obsah

Úvod	1
1. Důvody vzniku a vývoj kolektivní správy ve světě	3
2. Historie a vývoj kolektivní správy	5
2.1.Období do roku 1918	5
2.2.Období 1919 – 1925	6
2.3.Období 1927-1952	6
2.4.Období 1953 – 1964	7
2.5.Období 1965 - 2000	8
3. Právní úprava kolektivní správy v České republice.....	9
3.1.Pojem, účel a znaky kolektivní správy.....	9
3.2.Kolektivní správci v České republice	12
3.2.1.OSA – ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z. s. .	13
3.2.2.INTEGRAM, nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, z. s.	14
3.2.3.DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura, z. s.	14
3.2.4.Ochranná organizace autorská – Sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl, o. s.	15
3.2.5.GESTOR – ochranný svaz autorský	16
3.2.6.Ochranná asociace zvukařů – autorů, z.s.	16
3.2.7.Bezpečnostní softwarová asociace – Svaz softwarové ochrany	17
3.3.Režimy kolektivně spravovaných práv	19
3.3.1.Práva povinně kolektivně spravovaná.....	19
3.3.2.Rozšířená kolektivní správa	22
3.3.3.Dobrovolná kolektivní správa	23
3.4.Hromadné a kolektivní smlouvy.....	23

3.4.1.Hromadné smlouvy	24
3.4.2.Kolektivní smlouvy	25
3.4.3.Zprostředkovatelé kolektivních a hromadných smluv	25
3.5.Právní vztahy mezi subjekty na úseku kolektivní správy	26
3.5.1.Povinnosti kolektivních správců	26
3.5.2.Povinnosti uživatelů předmětů ochrany	30
3.5.3.Právní vztah kolektivních správců a státní moci	30
4. Mezinárodní právo a kolektivní správa	31
5. Právo Evropské unie a kolektivní správa	32
5.1.Směrnice o kolektivní správě	34
5.1.1.Obecná pravidla fungování kolektivní správy dle směrnice.....	35
5.1.2.Úprava přeshraničního licencování online hudebních děl ve Směrnici o KS.....	40
5.1.3.Řízení o předběžné otázce	42
6. Hospodářská soutěž a kolektivní správa	43
6.2.Zákonný monopol ve světle judikatury SDEU	45
6.3.Zhodnocení vlivu evropského práva na kolektivní správu	47
7. Aktuální otázky kolektivní správy	48
7.1.Přeshraniční licencování online děl	48
7.2.Creative Commons a kolektivní správa.....	50
7.2.1.Projekt Creative Commons	50
7.2.2.Licence CC v právním řádu České republiky.....	52
7.2.3.Licence CC a kolektivní správa.....	54
7.3.OSA v Shangri-la	57
7.4.OSA v lázně	59

Závěr	62
Seznam zkratk	64
Použité prameny a literatura	68
Monografie.....	68
Odborné články a příspěvky do sborníků	71
Judikatura českých soudů.....	72
Judikatura SDEU	73
Další zdroje	74
Resumé	78
Abstract	80
Klíčová slova	82

Úvod

S autorským právem a právy souvisejícími s právem autorským se setkáváme prakticky každý den. Stačí si ráno pustit rádio, televizi, projít se po historickém centru města, kde vystupují hudebníci a jiní performeři a zakončit den na společenském plese. Ve všech těchto situacích mohou vystupovat kolektivní správci, zastupující autory, výkonné umělce a další (nositele práv). Autorský zákon přiznává těmto soukromoprávním subjektům speciální práva, která jsou ovšem doplněna zvláštními povinnostmi, na jejichž plnění dohlíží státní moc prostřednictvím Ministerstva kultury České republiky. Ač se jedná o subjekty soukromého práva, velká část veřejnosti se domnívá, že kolektivní správci jsou, zřízení státem, což se mj. ukazuje na nesprávném označení a chápání jejich činnosti. V médiích se mnohokrát setkáváme s tím, že kolektivní správci vybírají jakési autorskoprávní „poplatky“, což ovšem poukazuje na nepochopení jejich činnosti a důležitosti role, kterou v autorském právu mají. A právě o pochopení činnosti kolektivních správců, zkoumání jejich případné potřeby na úseku autorského práva a práv souvisejících s právy autorskými se autor této diplomové práce pokusí.

Cílem této diplomové práce je popsat práva a povinnosti kolektivních správců vůči uživatelům, nositelům a státní moci. Diplomant považuje za nutné stručně předeštit důvod vzniku institutu kolektivní správy a její vývoj jak ve světě, tak na našem území až do současnosti. Jako neméně důležitý cíl si diplomant stanovuje kriticky zhodnotit vliv evropského práva, zejména Směrnice o KS, kterou je česká republika povinna implementovat do dubna příštího roku.

Při naplňování výše stanoveného cíle nelze neprozkoumat vnímání kolektivních správců veřejností, zejména s ohledem na radikální odpůrce tohoto institutu¹. Autor se domnívá, že bude jistě přínosné pokusit se o nestrannou analýzu některých výtek a, ačkoliv to může znít troufale, navrhnout správcům, co provést ke zlepšení svého mediálního obrazu.

---

¹ Politická strana Česká pirátská strana si na boji proti institutu kolektivní správy a českým kolektivním správcům postavila svůj politický program.

Naopak se autor nepokusí o celkový popis obsahu autorského práva a práv souvisejících. Pokud ovšem dojde k rozebrání konkrétního práva, bude to pouze v souvislosti s pochopením úlohy kolektivní správy.

Pro napsání této diplomové práce autor použil metodu popisnou, analytickou a kritickou za užití výkladu jazykového, logického, historického a systematického. Autor při práci studoval právní předpisy, odbornou literaturu, soudní a jiná rozhodnutí, ale i novinové a internetové články.

Práce je rozdělena do sedmi kapitol. První kapitola rozebírá původ vzniku a stručně pojednává o vývoji kolektivní správy ve světě.

Druhá kapitola se věnuje historickému vývoji kolektivní správy na území České republiky. Kapitola je dále rozdělena na jednotlivá historická období od konce 19. století až do data účinnosti Autorského zákona.

Třetí kapitola pojednává o účinné právní úpravě kolektivní správy. Autor vymezuje charakteristické znaky a účel správy. Zároveň jsou představeni jednotliví správci působící v České republice. Pro pochopení dalších kapitol autor pokládá za nutné seznámit čtenáře se třemi režimy kolektivně spravovaných práv. Konec kapitoly je věnován právním vztahům mezi správcem, uživatelem práva, nositelem práva a státní mocí. Úkolem čtvrté kapitoly je popsat vliv mezinárodních organizací a dokumentů na podobu autorského práva v České republice.

Pátá kapitola podrobuje kritické analýze Směrnici o KS a dále se věnuje institutu předběžné otázky a jejího vlivu na správu.

Předposlední kapitola stručně seznamuje čtenářem s úpravou hospodářské soutěže a nabízí exkurz do rozhodnutí SDEU o oprávněnosti zákonného monopolu kolektivní správy v České republice.

Závěrečná kapitola se věnuje otázkám, které se správy aktuálně týkají, ať možné koexistence s licencemi CC, tak mediálně známým kauzám, kde vystupuje český největší a neznámější kolektivní správce.

V závěru autor zhodnocuje, zda a v jakém rozsahu se podařilo splnit stanovený cíl.

1. Důvody vzniku a vývoj kolektivní správy ve světě

Počátky kolektivní správy, jakožto institutu sloužícího k ochraně autorských práv, nás vedou do 18. století do Francie. Co se může zdát, zejména některým současným autorům překvapivé, je fakt, že impuls, který vedl ke vzniku kolektivní správy, vzešel od autorů samotných. Domněnka velké části veřejnosti, že kolektivní správci vznikli autoritativně z rozhodnutí veřejné moci, je mylná. Opak je pravdou, jelikož právě dobrovolná sdružení autorů vedla nejprve k uznání existence práv autorů ke svým dílům a následně k respektování těchto práv třetími osobami.

V roce 1777 založil slavný francouzský dramatik Pierre-Augustin Caron de Beaumarchais kancelář na obranu práv dramatiků². K tomuto kroku ho dovedly spory s francouzskými divadly, která nechtěla uznat a respektovat majetková a osobnostní práva dramatiků. V tehdejší době obdržel každý dramatik odměnu za svou hru vyplácenou divadlem, nicméně tato odměna nijak nereflektovala její následný úspěch a tržby, které divadlo uvedením obdrželo. Pro efektivní a účinné vyjednávání s divadlem se dramatici sjednotili do hnutí. Kancelář byla později zřízena jako přirozený následek úspěšného vyjednání pro správu nově uznaných práv. Následně byla kancelář transformována do Společnosti divadelních autorů a skladatelů³, která funguje dodnes „ke spokojenosti svých členů a kulturního společenství“⁴.

Myšlenka založit sdružení pro získání větší vyjednávací síly byla zajímavá i pro spisovatele, kteří za účasti mj. Victora Huga, Honoré de Balzaca či Alexandra Dumase založili v roce 1837 Societé des gens de lettres.

Zásadním milníkem pro další rozvoj kolektivní správy tak jak je chápána dnes je rok 1847, kdy francouzský soud přiznal právo autora na odměnu za užití jeho díla. Soud vyhověl argumentaci žalobců, skladatelů Paula Henriona a Victora

---

² Ve francouzštině: *Bureau de la législation dramatique*

³ Ve francouzštině: *Société des auteurs et compositeurs dramatiques*

⁴ FISCOR, MIHÁLY. *Collective management of copyright and related rights*. Geneva: World Intellectual Property Organization, 2002. [online.]. [cit. 2015-04-01]. Dostupný z: <http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/copyright/855/wipo_pub_855.pdf>, s. 18

Parizota a textaře Ernesta Bourgeta, kteří viděli rozpor v tom, že žalovaný, pařížské varieté Ambassadeurs, si účtuje peníze za poskytnuté služby svým hostům, zatímco odmítá přiznat odměnu autorům hudby a textu, které hraje jeho orchestr. Autoři si uvědomovali, že je nemožné chránit a uplatňovat své právo na odměnu jednotlivě vůči každému, kdo by chtěl jejich díla užít, a proto zcela dobrovolně založili v roce 1850 společnost pro vybírání odměn. Záhy se z této společnosti stala dodnes existující a úspěšně fungující⁵ Společnost textařů, skladatelů a hudebních nakladatelů⁶.

Postupem času myšlenky poprvé vyřčené ve Francii překonávají její hranice a společnosti spravující práva autorů se rozšiřují po celé Evropě⁷ a ve Spojených státech amerických. Většina těchto správců funguje ve větší či menší míře dodnes, kdy někteří prošli v průběhu času změnou právní formy⁸ nebo jména⁹.

V souvislosti s přijetím Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl z roku 1886¹⁰, která přiznává práva autorů k literárním a uměleckým dílům¹¹ ve všech smluvních státech tzv. státech „Bernské unie“, a dále se vznikem nových technických možností přenášení autorských děl skrze televizní a rozhlasové vysílání, roste i význam národních kolektivních správců. Ti se stávají nezastupitelným zprostředkovatelem mezi autory a osobami, které hodlají dílo užít. Pro ilustraci anglická Performing Right Society měla v roce 1914 199 členů.

---

⁵ FISCOR, M. *Collective management of copyright and related rights*. Geneva: World Intellectual Property Organization, 2002. [online]. [cit. 2015-04-01]. Dostupný z: <http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/copyright/855/wipo_pub_855.pdf>, s. 19

⁶ Ve francouzštině: *Société des auteurs et compositeurs dramatiques*

⁷ Např.: Itálie, Španělsko, Rakousko-Uhersko, Německo.

⁸ Např. Ochranný svaz autorský (OSA) existoval do 31. prosince 2013 jako občanské sdružení; v souvislosti s účinností zákona č.89/2012 Sb., občanský zákoník, se od 1. ledna 2014 považuje za spolek

⁹ např. německá *Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte* (GEMA) vznikla v roce 1933 jako *Staatlich genehmigte Gesellschaft zur Verwertung musikalischer Aufführungsrechte* (STAGMA)

¹⁰ Československo je smluvním státem této úmluvy od roku 1921; na základě Deklarace o pokračující aplikaci z 18. prosince 1992 je i Česká republika smluvním státem úmluvy

¹¹ Definice literárního a uměleckého díla je v čl. 2 úmluvy.

Každým rokem toto číslo narůstalo až do dnešních více než 100 000 zastupovaných členů.

Nabízí se otázka, zda výtky kritiků¹², jimž vadí velká moc kolektivních správců a kterým schází možnost jednotlivých autorů svobodně se rozhodnout a nakládat se svými právy nezávisle na správci, nejsou oprávněné¹³.

2. Historie a vývoj kolektivní správy

V této kapitole nastíním vývoj institutu kolektivní správy na našem území. Pro zpřehlednění textu bude kapitola rozdělena do několika podkapitol, popisujících jednotlivá období. S postupem času je možno vnímat rostoucí význam kolektivní správy.

2.1. Období do roku 1918

Situace na našem současném území je na poli zastupování autorů počátkem 20. století nejednotná. Na území dnešní České republiky (jakožto součásti Rakouska-Uherska) funguje správce rakouský, ale i německý. Někteří známí autoři (mj. Bedřich Smetana, Zdeněk Fibich) neměli zastoupení žádné¹⁴ a přicházeli tak o zisky plynoucí z odměn. Doboví právníci si tuto nejednotnost uvědomovali. Odborník na autorské právo, hudební kritik, advokát a pozdější zástupce ochranného svazu JUDr. Jan Lowenbach se již v roce 1908 zmiňuje o potřebě vzniku národního kolektivního správce a odkazuje na vzory ve francouzském, rakouském a německém právním řádu. Lowenbachův návrh ovšem předběhl dobu o více než deset let. Teprve počátkem roku 1918 se situace měla začít měnit, kdy s návrhem založit vlastní československou ochrannou organizaci přišel Karel

---

¹² Již v roce 1928 se na půdě konference pro revizi Bernské úmluvy v Římě objevují kritici možného monopolního postavení kolektivních správců

¹³ O této problematice konkrétně v kapitole 7. *Aktuální otázky kolektivní správy*

¹⁴ HARTMANOVÁ, D. *Kolektivní správa autorských práv a práv souvisejících s právem autorským: historicko-teoretická studie, výklad platné právní úpravy včetně porovnání s právní úpravou vybraných evropských zemí, soutěžně právní aspekty kolektivní správy*. Praha: Linde, 2000. s. 12

Boleslav Jiráček¹⁵. Nicméně jeho pokus o založení narazil na obavy českých skladatelů z přílišné nákladnosti zřízení takové organizace, která by se nutně negativně projevila na výši vyplácených autorských odměn.

2.2. Období 1919 – 1925

Rozpad Rakousko-Uherska a vznik samostatného Československa přímo vybízel k založení vlastní organizace. Dalším stimulem byl závazek Československa zakotvený v Saint-Germainské smlouvě¹⁶ chránit na svém území autorská práva obsažená v tzv. Bernské úmluvě.

Z těchto důvodů došlo dne 9. října 1919 k založení Ochranného sdružení československých skladatelů, spisovatelů a nakladatelů v Praze. Sdružení mělo formu společnosti se „závazkem obmezeným“¹⁷ a chránilo autorská práva přiznaná rakouským autorským zákonem z roku 1895, který byl součástí československého právního řádu na základě tzv. recepčního zákona¹⁸. Tento zákon se v žádném ze svých paragrafů nezmiňuje o kolektivním správci, tedy sdružení zastupuje autory výhradně na dobrovolné smluvní bázi. V prvních letech existence se obavy autorů vyřčené v roce 1918 ukázaly jako oprávněné. Sdružení až do roku 1923 nevyplácí odměny, neboť veškeré prostředky vynakládá na vlastní provoz a mzdy svých zaměstnanců.

Po překonání úvodní krize, kdy sdružení dokonce hrozil krach, se jeho činnost postupně rozvíjí a zanedlouho se již podílí na přípravě nového autorského zákona, který vstoupil do právního řádu v roce 1926¹⁹.

2.3. Období 1927-1952

První legislativní zmínku o kolektivní správě nalezneme právě v tomto, na

---

¹⁵Karel Boleslav Jiráček (1891 – 1972), byl světově známý skladatel a dirigent

¹⁶ Čl. 258 Saint-germainské smlouvy

¹⁷ § 2 zákona č. 70/1873 z. ř., o společenstvech pro napomáhání živnosti a hospodářství

¹⁸ Zákon č. 11/1918 Sb. z. a n., o zřízení samostatného státu československého

¹⁹ Zákon č. 218/1927 Sb., o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým nabyt účinnosti dne 1. března 1927

svou dobu pokrokovém, československém autorském zákoně. Ten v ust. §30, které se týká obsahu autorského práva k dílům hudebním, stanoví oprávnění autora, jenž je členem „tuzemského odborného sdružení zabývajícího se vybíráním provozovacích honorářů“, požadovat po pořadateli nedivadelního představení „nárok na zapravení přiměřeného provozovacího honoráře“ místo nároku na náhradu škody či bezdůvodného obohacení. Zákon tedy uznal potřebnost a existenci ochranného sdružení a právně zakotvil výše zmíněná odborná sdružení.

O deset let později, v roce 1936, se význam kolektivní správy ještě zvýšil, neboť ministerstvo školství a národní osvěty na základě zmocnění obsaženého v §30a autorského zákona²⁰ vydalo vyhlášku²¹, kterou přiznalo Ochrannému sdružení autorskému výhradní²² právo udělovat souhlas k mechanickému přednesu, užití a šíření chráněného veřejného nedivadelního díla. Oprávnění se vztahovalo pouze na díla zastoupených autorů²³. S postupem času a vznikem nových kolektivních správců²⁴ roste exponenciálně rozsah oprávnění.

2.4. Období 1953 – 1964

V pořadí třetí autorský zákon²⁵ platný na našem území se věnuje správcům ve své třetí části nazvané „autorské organizace“. Zákon rozděluje tyto organizace na autorské svazy, které mají chránit dále „obecný zájem“ autorů²⁶ a ochranné organizace autorské, které přímo podléhají ministerstvu kultury. Mnohokrát zmiňovaný význam ochranných organizací je potvrzen v §72. Ministerstvo kultury na základě zmocnění v §72 autorského zákona vydalo vyhlášku²⁷, která podrobně

---

²⁰ §30a byl do zákona č. 218/1936 Sb. vložen novelou č. 120/1936 Sb.

²¹ Vyhláška č. 214/1936 Ú. I. o přiznání výhradních práv Ochrannému sdružení autorskému československých skladatelů, spisovatelů a nakladatelů

²² V konkrétní oblasti vykonává správu pouze jedna organizace

²³ §30a odst. 4 z. č. 218/1926 Sb.

²⁴ K roku 1954 existují kromě Ochranného svazu autorského, také Ochranná organizace při Českém fondu výtvarných umění a Československé divadelní a literární jednatelství

²⁵ Zákon č. 115/1953 Sb., o právu autorském (autorský zákon)

²⁶ §70 ibid.

²⁷ Vyhláška č. 145/1954 Ú. I.

upravila ochranné organizace autorské a upravila vztahy mezi těmito organizacemi a osobami, které hodlají užít autorské dílo. Ochranným organizacím bylo přiznáno výhradní oprávnění udílet svolení s užitím autorského díla. Kromě praktických záležitostí²⁸ vyhláška zavedla charakteristický rys kolektivních správců platný do dnešního dne. Ochranné organizace jsou oprávněny strhnout z autorských odměn pouze částku reprezentující její náklady²⁹. Novinkou je také možnost autorských organizací domáhat se osobnostních práv autorů³⁰ a povinnost autorů převádět svá majetková práva do ciziny pouze prostřednictvím ochranné organizace³¹.

2.5. Období 1965 - 2000

Další autorský zákon³², účinný od 1. července 1965, nově upravuje kromě práva autorského také práva výkonných umělců³³. V souladu s nově upravenými právy výkonných umělců zákon zmiňuje i do té doby neupravenou, „socialistickou organizaci zastupující výkonné umělce“³⁴. Kromě oprávnění známých z předchozího zákona mají kolektivní správci, v souladu s tehdejší politickou ideologií, výhradní právo šířit díla autorů.

Společenské změny po roce 1989 se nevyhnuly ani oblasti kolektivních správců. Oprávnění správců výhradně šířit díla autorů a zprostředkovávat převod majetkových práv do ciziny byla zrušena v roce 1990³⁵. Zákon nově umožnil autorským a výkonným umělcům vykonávat svá práva samostatně, pokud se rozhodli nenechat se zastoupit správcem. Navíc novela přiznala autorskou odměnu

---

²⁸ Vyhláška vymezila působnosti jednotlivých ochranných organizací a podrobně popsala proces podání žádosti o užití díla.

²⁹ § 3 vyhlášky č. 145/1954 Ú. l.

³⁰ § 63 odst. 3 Autorského zákona z roku 1953.

³¹ § 26 odst. 2 ibid.

³² Zákon č. 33/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon)

³³ Předmětem práva výkonných umělců je jejich umělecký výkon (např. výkon herce, tanečníka, zpěváka, hudebníka, či jiných osob, které provádí literární nebo umělecké dílo)

³⁴ § 44 odst. 1 autorského zákona z roku 1965

³⁵ Zákonem se symbolickým číslem 89/1990 Sb.

pro autory těch děl, která bylo možno rozmnožovat pro vlastní potřebu³⁶.

S účinností od 1. ledna 1996 byla úprava kolektivních správců vyčleněna z autorského zákona do zákona samostatného³⁷. Po roce 1989 se kolektivní správci transformovali ze socialistických organizací na subjekty soukromého práva. Důvodová zpráva k novému zákonu hovoří o nutnosti upravit práva a povinnosti subjektům, kterým stát umožní „výkon hromadné správy autorských práv a práv autorskému právu příbuzných“³⁸, aby došlo k zabránění „zneužití jejich postavení v té které oblasti působnosti“³⁹.

3. Právní úprava kolektivní správy v České republice

V následující kapitole autor rozebere prameny právní úpravy kolektivní správy, jak je kolektivní správa definována, v čem je spatřován účel její existence, co je předmětem kolektivní správy a jaké jsou její charakteristické znaky. V rámci celistvosti práce autor stručně popíše současné kolektivní správce u nás. Dále bude věnován prostor jednotlivým režimům kolektivně spravovaných práv, institutu hromadných a kolektivních smluv a právním vztahům mezi správcem, nositeli práv, uživateli práv a státní mocí.

3.1. Pojem, účel a znaky kolektivní správy

Kolektivní správa je v současnosti⁴⁰ právně upravena v hlavě IV AZ. §95 odst. 2 definuje kolektivní správu jako zastoupení většího počtu autorů, držitelů práv souvisejících s autorským právem⁴¹ a osob, kterým přísluší výkon kolektivně spravovaných práv na základě zákona nebo smlouvy⁴².

---

³⁶ §13 z. č. 89/1990 Sb.

³⁷ Zákon č. 237/1995 Sb., o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných

³⁸ Sněmovní tisk č. 1702. *Důvodová zpráva k zákonu č. 237/1995 Sb., o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných*

³⁹ Ibid.

⁴⁰ S účinností od 1. prosince 2000

⁴¹ Pro obsah práv souvisejících s právem autorským viz §1 písm. b) AZ

⁴² AZ používá pro tyto osoby legislativní zkratku „nositelé práv“

Kolektivní správce, na základě zákona nebo smlouvy, zastupuje nositele práv. Jedná se přitom o tzv. nepřímé zastoupení, kdy kolektivní správce jedná s uživatelem svým vlastním jménem na účet nositele práv. Kolektivní správci spravují práva na základě komise, to znamená, že nositelé práv na správce svá práva chráněná autorským zákonem nepřevádějí, pouze jim svěřují správu. Kolektivní správci se zavazují chránit zájmy nositelů práv, zejména zhodnocováním majetkového práva nositele. Zároveň jej zastupují při ochraně těchto práv, např. před soudy⁴³.

Účelem kolektivní správy je potom efektivní spravování, ochrana spravovaných práv a zpřístupňování předmětů těchto práv. S ohledem na výše popsaný vývoj kolektivní správy jak ve světě, tak u nás, je možné konstatovat, že úprava pouze zákonně proklamuje to, v co se správa v průběhu let vyvinula. Logickým výkladem §95 odst. 2 písm. c) dospějeme k závěru, že předmětem ochrany může být pouze zveřejněné nebo veřejnosti nabídnuté autorské dílo, umělecký výkon, zvukový a zvukově obrazový záznam⁴⁴ a ne právo vysílatele⁴⁵.

Ačkoliv kolektivní správci jsou osoby soukromého práva, je pro ně charakteristické, že určitá konkrétní práva specifikovaná v AZ spravují kolektivně povinně, tj. nositelé práv nemohou tato práva spravovat sami. Komentář k autorskému zákonu tuto skutečnost obhajuje jako nezbytnou a praxí vynucenou⁴⁶. Nemožnost spravovat si svá práva individuálně je velice často nositeli práv kritizována⁴⁷.

Účinná právní úprava navazuje na úpravy předchozí, když stanoví, že správce vykonává svou činnost nevýdělečně⁴⁸. Správce je oprávněn strhnout z vybraných příjmů pouze částku vyjadřující účelně vynaložené náklady. Ty se

---

⁴³ Uvedené platí u práv kolektivně spravovaných ze zákona, u smluvního zastoupení záleží na rozsahu oprávnění.

⁴⁴ AZ používá pro tyto předměty legislativní zkratku „předměty ochrany“

⁴⁵ Viz: CHALOUPKOVÁ, H. *Autorský zákon: komentář*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 148

⁴⁶ TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 756

⁴⁷ Podrobně viz podkapitola 3.3. Režimy kolektivně spravovaných práv

⁴⁸ §100 odst. 2 AZ

zpravidla pohybují kolem deseti až dvaceti procent⁴⁹. Nicméně princip nevýdělečnosti neznámá, že by byli kolektivní správci malými bezvýznamnými organizacemi s minimem pracovníků. V dnešní době jsou správci velkými organizacemi se značným vlivem, které se aktivně podílí na projednávání návrhů na změnu autorského zákona. Z výroční zprávy OSA pro rok 2013 vyplývá, že za rok 2013 inkasovala cca 851 mil. Kč, ze kterých rozdělila mezi nositele práv cca 664 mil. Kč a to při počtu 182 zaměstnanců. Přílišný vliv a velikost je správcům vyčítán⁵⁰ a zejména OSA se těší negativnímu mediálnímu obrazu. Veřejnost ji vnímá jako organizaci, která rozděljuje své výnosy mezi úzkou skupinu zastoupených. Např. výši tzv. „režijní srážky“ určuje u Ochranného svazu autorského jeho Dozorčí rada⁵¹ a je otázkou, zda by tato výše neměla být stanovena podzákonným předpisem. Obdobně i u tzv. smluvní odměny vyplácené smluvně zastoupeným nositelům je, co se týče její výše, dána volná ruka správcům. Jediným korektivem jsou obecné právní principy⁵². Absence zákonných pravidel pro určení výše odměny je kritizována odbornou veřejností⁵³, nicméně po novele autorského zákona provedené zákonem č. 81/2005 Sb. zavádějící kritéria, kterými se kolektivní správce musí při určení výše odměny řídit, se objevili kritici, argumentující nepřiměřeným zásahem do soukromoprávní povahy autorského práva⁵⁴. Je otázkou, zda by vůbec mohli uživatelé reálně ovlivnit výši odměny při sjednávání licenční smlouvy.

Je dobré připomenout, že princip nevýdělečnosti neznámá, že správce nemůže usilovat o zisk. Zisk může vytvářet při výkonu jiné činnosti⁵⁵, než činnosti kolektivní správy za předpokladu, že tato činnost je pouze vedlejší. Pokud by

---

⁴⁹ TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. s. 807

⁵⁰ Např.: Lidé si přejí zrušit OSA. *Piráti* [online]. Piráti. [cit 2015-04-03]. Dostupný z: http://piratskenoviny.cz/?c_id=697378 >

⁵¹Dle čl. 1.5. Rozúčtovacího řádu OSA.

⁵² Zejm. princip dobrých mravů, rovnosti, přiměřenosti a ohleduplnosti

⁵³ Např.: TELEČ, I. Smluvní sazebníky odměn při kolektivní správě práv podle autorského zákona. *Bulletin advokacie*. 2002, roč. 2002 č. 5, s. 40

⁵⁴ TŮMA, P., K poslanecké novele autorského zákona. *Právní zpravodaj*. 2005, roč. 2005 č. 3, s. 1

⁵⁵ Např. správce DILIA se věnuje kromě kolektivní správy také agenturní činnosti

opravdu některý správce vytvářel zisk z výnosů kolektivní správy, dočkal by se sankce ze strany ministerstva kultury jako orgánu vykonávajícího dohled.

Velmi diskutovatelným tématem je také princip zákonného monopolu kolektivní správy, zakotvený v §98 odst. 6 písm. c). Pro tentýž předmět ochrany může vykonávat kolektivní správu pouze jeden kolektivní správce⁵⁶.

3.2. Kolektivní správci v České republice

Kolektivním správcem ve smyslu autorského zákona, tedy tím, kdo má práva a povinnosti vyplývající z jeho paragrafů, je pouze bezúhonná právnická osoba, která získala oprávnění k výkonu kolektivní správy rozhodnutím ministerstva kultury. Zákon nestanoví žádnou sankci pro případ, kdy by správce činnost vykonával bez oprávnění. Komentář k autorskému zákonu připouští⁵⁷ možnost sankcionovat správce pro přestupek proti Živnostenskému zákonu⁵⁸ nebo pro trestný čin neoprávněného podnikání⁵⁹. Je otázkou, zda by správce bylo možno takto trestat, neboť sám autorský zákon stanoví, že kolektivní správa není podnikáním⁶⁰. Bylo by zajímavé sledovat, jak by se s tímto problémem soudy vypořádaly, nicméně pravděpodobnost vzniku takové situace je mizivá.

V souvislosti s výkonem kolektivní správy jako nepodnikatelské činnosti je dobré upozornit na reálné prostředky, kterými se kolektivní správa v praxi vykonává. Literatura se zmiňuje o tom, že kolektivní správci využívají při své činnosti externí společnosti⁶¹. Taková společnost nemůže být, s ohledem na princip zákonného monopolu, držitelem oprávnění k výkonu činnosti kolektivní správy. Logicky je potom založena a je držitelem živnostenského oprávnění, navíc získává za poskytnuté služby peněžité plnění, která pro ni představují zisk. Tyto externí

---

⁵⁶ Podrobněji viz kapitola 6 *Hospodářská soutěž a kolektivní správa*

⁵⁷ TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 765

⁵⁸ §61 a násl. Živnostenského zákona

⁵⁹ §118 z. č. 40/2009 Sb. TZ

⁶⁰ § 97 odst. 3 AZ

⁶¹ MATĚJČNÝ, T. *Kolektivní správa autorských práv*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a Nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, s. 41

společnosti de facto vykonávají ze zákona nepodnikatelskou a nevýdělečnou kolektivní správu, když jsou pověřeny kolektivním správcem, aby jednaly s uživateli a kontrolovaly dodržování povinností vyplývajících z autorského zákona. Navíc je otázkou, zda výše uvedeným jednáním kolektivní správci neporušují princip osobního zastoupení. Možnost využít externí společnosti dále výrazně omezuje, dosud netransponovaná, Směrnice o KS, o které bude pojednáno níže.

Do roku 2008 zákon obsahoval podmínku, dle níž musela organizace sídlit v České republice. Ta však byla odstraněna jako následek formálního upozornění ze strany Evropské komise na rozpor takového ustanovení se svobodou usazování.

V současné době existuje na území České republiky šest kolektivních správců, kteří měli do účinnosti OZ právní formu občanského sdružení. Od roku 2014 se všechna občanská sdružení považují, v souladu s § 3045 OZ, za spolky⁶².

Logickým argumentem a contrario dojdeme k závěru, že kromě výkonu kolektivní správy, mohou správci vykonávat i další činnosti⁶³.

Následující stručný přehled si klade za cíl seznámit čtenáře s kolektivními správci působícími v České republice a poukázat na problémy, ať už právní či neprávní povahy, které vyvstali při jejich praktické existenci.

3.2.1. OSA – ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z. s.

OSA je nejstarší, nejznámější a největší kolektivní správce co do počtu zastupovaných nositelů práv. Na svých internetových stránkách tvrdí, že navazuje na činnost prvního správce u nás⁶⁴, nicméně právně vznikl registrací stanov u ministerstva vnitra v roce 1996. Od data transformace ze socialistické organizace⁶⁵ do registrace stanov existoval bez právní subjektivity, jelikož nebyly naplněny zákonné požadavky pro vznik občanského sdružení⁶⁶.

OSA při výkonu činnosti kolektivní správy zastupuje nositele práv k dílům

---

⁶² Do data uzavření tohoto rukopisu si svůj název nezměnila OOA-S a GESTOR

⁶³ Nejčastěji jsou těmito vedlejšími činnostmi agenturní činnost popř. činnost osvěty či podpory kultury

⁶⁴ Ochranného sdružení československých skladatelů, spisovatelů a nakladatelů (viz kapitola 2.2)

⁶⁵ Dne 15. října 1992 rozhodnutím ministra kultury č.j. 328/92

⁶⁶ K tomu více rozhodnutí NS ze dne 23. října, sp. zn. 30 Cdo 2708/99

hudebním (s textem či bez textu)⁶⁷.

V rámci vedlejší činnosti se ve spolupráci se známými umělci snaží probudit ve veřejnosti povědomí o problematice duševního vlastnictví a odůvodnit prospěšnost své existence v informační společnosti 21. století⁶⁸. Je otázkou, nakolik je ve své snaze OSA úspěšný⁶⁹.

3.2.2. INTEGRAM, nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, z. s.

Kolektivní správce INTEGRAM zastupuje od roku 1990 výkonné umělce (zpěváky, herce, tanečníky a další, kteří provádějí autorská díla) a autory záznamů výkonných umělců. Před rokem 1990 fungovala kolektivní správa práv souvisejících s právem autorským v rámci OSA, které pro tyto účely vytvořilo Ochranné středisko výkonných umělců. Literatura popisuje spravování těchto práv v praxi jako nefungující⁷⁰. Hlavní výtkou byla nemožnost nositelů rozhodovat o využití svých práv.

3.2.3. DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura, z. s.

DILIA vykonává kolektivní správu pro díla literární, dramatická, hudebně dramatická, choreografická, pantomimická, audiovizuální, vědecká a díla dabingových režisérů. Ačkoliv se jedná o druhého nejstaršího správce u nás, s kořeny sahajícími do roku 1949, veřejnost nemá velké povědomí o její existenci. Důvodem toho může být fakt, že v rámci účelnosti bylo rozhodnutím ministerstva kultury⁷¹ dle § 98 odst. 7 AZ a smlouvou s OSA dle § 95 odst. 5 písm. b)

---

⁶⁷ Dle rozhodnutí ministerstva kultury ze dne 28. února č. j. 4449/2001

⁶⁸ Např. osvětovým videem Bud' toho součástí: podporuj muziku!. *Youtube.com*. [online]. [cit. 2015-04-04] dostupné z: <<https://www.youtube.com/watch?v=rCbWxQVQxmo>>

⁶⁹ Viz parodující video Nebud' toho součástí: podporuj muziku! / Fond ohrožených muzikantů. *Youtube.com* [online]. [cit. 2015-04-04]. Dostupné z: <<https://www.youtube.com/watch?v=BDakzn4Difl>>

⁷⁰ POPELKOVÁ, V. *Ochrana práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů (Integram)*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing., s. 11

⁷¹ Rozhodnutí ze dne 27. října 2006 č. j. 10334/2006

stanoveno, že DILIA bude zastupována v mnoha situacích správcem OSA. V těchto případech funguje pouze jako distributor odměn pro své nositele práv.

Otázka práv dabingových režisérů může být vnímána jako matoucí. Vyplývá to z tzv. dvojího právního postavení dabingového režiséra. V největším počtu případů bude taková osoba chápána jako výkonný umělec, jelikož provádí slovesné dílo (překlad dialogů provedený jinou osobou). V takovém případě bude jako každý jiný výkonný umělec zastoupen správcem INTEGRAM a výslovné zmínění osoby dabingového režiséra v oprávnění uděleném správci DILIA může být chápáno jako matoucí.

V praxi ovšem může nastat také případ, kdy režisér překlad zpracovává a je tudíž, kromě výkonného umělce, také autorem literárního díla (zpracovaného překladu). Komentář k AZ⁷² poznamenává, že v tomto případě je zvláštní označení dabingového režiséra jako „spoluautora mluvené složky audiovizuálních děl v jiném jazyce“⁷³ nadbytečné, neboť režisér v tomto případě vystupuje jako autor literárního díla.

3.2.4. Ochranná organizace autorská – Sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl, o. s.

Jak již název správce napovídá, OOA-S zastupuje při výkonu své činnosti autory děl výtvarných, fotografických, architektonických a audiovizuálně užitých děl výtvarných⁷⁴ jako jsou díla kameramanů, scénografů a kostýmních výtvarníků použitá v dílech audiovizuálních. Bdělému čtenáři neujde skutečnost, že hranice předmětů ochrany děl spravovaných správcem DILIA a děl spravovaných správcem OOA-S je neostrá. Vzhledem k existenci zákonného monopolu byli tito správci účastníky soudních sporů o oprávnění vykonávat správu nad těmito předměty ochrany.

---

⁷² TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 785

⁷³ Např. v rozhodnutí ministerstva kultury ze dne 18. prosince č.j. 18975/2008

⁷⁴ Pro úplný výčet předmětů ochrany viz rozhodnutí ministerstva kultury ze dne 5. srpna 2009 č.j. 4365/2009

Na počátku těchto sporů je neústavní postup⁷⁵ ministerstva kultury. To, v souvislosti s přijetím nového autorského zákona, začalo vydávat rozhodnutí dle § 98 AZ v případech, kdy je mělo vydávat dle §106 odst. 7 AZ. Takovým postupem odebralo OOA-S původní oprávnění z roku 1997, které bylo v roce 2002 uděleno správci DILIA. V průběhu následujících deseti let byla situace právně nejasná a nestabilní. Oprávnění udělená ministerstvem kultury byla rušena správními soudy. Spor se podařilo definitivně vyřešit až konečnými rozhodnutími NSS.

Ani OOA-S není veřejnosti příliš známá, což lze opět přičíst faktu, že je v rámci účelnosti zastupována jiným kolektivním správcem⁷⁶.

3.2.5. GESTOR – ochranný svaz autorský

Tento kolektivní správce patří k nejmenším, jak co do počtu zastupovaných, tak i co do výše výnosů na našem území, a spravuje právo na odměnu při opětném prodeji originálu díla uměleckého⁷⁷. Toto právo je obsaženo v našem právním řádu již od roku 1926, kdy byl přijat první československý autorský zákon, nicméně GESTOR byl založen až v roce 1997, jelikož až s účinností zákona č. 237/1995 Sb.⁷⁸ bylo toto právo kolektivně spravováno⁷⁹. V současnosti patří toto právo do režimu tzv. povinně kolektivně spravovaných práv.

3.2.6. Ochranná asociace zvukařů – autorů, z.s.

Náš nejmladší kolektivní správce zastupuje nositele práv k tzv. dílům mistrů zvuku. Založen byl již v roce 2003, ale oprávnění pro výkon kolektivní správy získal až v roce 2006⁸⁰. Nejprve byla žádost zamítnuta s odkazem na § 98 odst. 6 písm. b). Ministerstvo při výkonu správního uvážení dospělo k názoru, že

---

⁷⁵ Dle nálezu Ústavního soudu IV. ÚS 690/01 ze dne 27 března 2003

⁷⁶ Do 31. prosince 2014 jím byl OSA, od 1. ledna 2015 je jím INTEGRAM

⁷⁷ Právo je zakotveno v § 24 AZ

⁷⁸ Zákon o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁹ § 2 odst. 1 písm. h) ibid.

⁸⁰ Rozhodnutí ministerstva kultura ze dne 15. ledna 2006 č.j. 10145/2003

navrhovaná kolektivní správa není účelná. Rozhodnutí ministerstva, potvrzené ministrem kultury⁸¹ v rámci rozkladového řízení, bylo napadeno u správního soudu. Soud návrhu vyhověl, když stanovil, že se ministerstvo dostatečně nevypořádalo se základní otázkou, zda navrhovaný předmět ochrany lze považovat za autorské dílo ve smyslu § 2 AZ. Soud rovněž prohlásil rozhodnutí ministerstva o neúčelnosti za chybně posouzené. Pro nové rozhodnutí je stěžejní znalecký posudek⁸², který připustil možnost vzniku autorského díla jako výsledku tvůrčí činnosti mistra zvuku.

Rozhodnutí o udělení oprávnění i výše zmíněný znalecký posudek však nevyvrátily pochybnosti odborné veřejnosti v této oblasti. Komentář k AZ není přesvědčen o klasifikaci výsledku činnosti mistra zvuku jako autorského díla⁸³. Mistry zvuku by šlo nanejvýš považovat za spoluautory díla hudebního⁸⁴, popř. za výkonné umělce, kteří dílo hudební zpracovávají zaznamenáním. U děl audiovizuálních je případné autorství mistrů zvuku zákonem vyloučeno⁸⁵. Autor je toho názoru, že mistr zvuku nevytváří tvůrčí duševní činnost, jelikož podstata jeho práce spočívá ve vytvoření zvukové složky dle požadavků jiných osob. Mistr zvuku tedy pouze naplňuje a provádí příkazy ostatních.

I v případě souhlasu s názorem vyjádřeným ve znaleckém posudku o existenci samostatného autorského díla, jejímž autorem je mistr zvuku, není jasné, zda je správa takovýchto „děl“ novým kolektivním správcem účelná. K tomuto závěru dochází i NS⁸⁶.

3.2.7. Bezpečnostní softwarová asociace – Svaz softwarové ochrany

BSA kolektivním správcem v současné době není, nicméně na počátku tohoto tisíciletí se snažil o udělení oprávnění vykonávat činnost kolektivní správy

---

⁸¹ Č.j. 10145/2003

⁸² Znalecký posudek č. 032006 vypracovaný Filmovou a televizní fakultou Akademie múzických umění

⁸³ TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 784

⁸⁴ Pokud naplňuje zákonné požadavky §8 AZ pro spoluautorství

⁸⁵ Viz §63 odst. 1 AZ

⁸⁶ Viz rozhodnutí NS ze dne 6. května 2013, sp. zn. 30 Cdo 177/2013

pro oblast počítačových programů. Snaha BSA o udělení oprávnění byla nakonec neúspěšná, ovšem nebyla nezajímavá. Několikaletý spor se vedl o to, které části počítačového programu jsou dílem ve smyslu AZ a jsou tedy předmětem ochrany poskytované AZ a zda je pro počítačové programy možná kolektivní správa.

Nejprve v roce 2001 ministerstvo kultury žádost zamítlo. Zamítavé rozhodnutí ministerstva bylo v rozkladovém řízení potvrzeno. BSA se poté domáhal soudní ochrany u Vrchního soudu v Praze a následně u NSS, který mu vyhověl a správní rozhodnutí zrušil, věc se tedy dostala opět před ministerstvo kultury. To v roce 2004 žádost opět zamítlo a o rok později tak učinilo znovu i přes to, že rozhodnutí z roku 2004 bylo v rozkladovém řízení zrušeno. Dle názoru ministerstva je autorským dílem pouze strojový a zdrojový kód programu a ne grafické uživatelské rozhraní. Navíc ministerstvo poukázalo na fakt, že povinná kolektivní správa není v oblasti počítačových programů možná a dobrovolná by byla neúčelná ve smyslu § 98 odst. 6 písm. b) AZ. Příklad se opět dostal před NSS, poté co bylo rozhodnutí v rozkladovém řízení potvrzeno a žaloba u Městského soudu v Praze byla zamítnuta. NSS se s předběžnou otázkou obrátil na Soudní dvůr EU. Soudnímu dvoru byly předloženy dvě otázky, (i) zda se, ve smyslu Směrnice o právní ochraně počítačových programů⁸⁷, grafické uživatelské rozhraní počítačového programu nebo jeho části považuje za autorské dílo, (ii) zda televizní vysílání představuje, ve smyslu Informační směrnice, sdělování díla veřejnosti ve vztahu k grafickému uživatelskému rozhraní.

Soudní dvůr odpověděl, že grafické uživatelské rozhraní se, ve smyslu Směrnice o právní ochraně počítačových programů, nepovažuje za autorské dílo, jelikož konstatoval, že: „grafické uživatelské [neumožňuje] rozmnožení tohoto počítačového programu, ale představuje pouze prvek tohoto programu, jehož prostřednictvím uživatelé využívají funkce programu“⁸⁸. Soudní dvůr ovšem poznamenal, že grafické uživatelské rozhraní může být předmětem autorskoprávní

---

⁸⁷ Council Directive 91/250/EEC of 14 May 1991 on the legal protection of computer programs. In OJ L 122, p. 42 (tato směrnice byla zrušena a nahrazena Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů. In OJ L111, s. 16

⁸⁸ Odst. 41 rozsudku SDEU ze dne 22. prosince 2010, sp. zn. C-393/09

ochrany podle Informační směrnice, pokud je rozhraní vlastním duševním výtvozem autora. K druhé otázce soud poznamenal, že televizní vysílání grafického uživatelského rozhraní nepředstavuje sdělování díla veřejnosti dle čl. 3 odst. 1 Informační směrnice, jelikož veřejnost nemá v tomto případě možnost interakce s rozhraním⁸⁹.

S ohledem na odpověď na první otázku NSS potvrdil rozhodnutí Městského soudu v Praze i ministerstva kultury o nemožnosti povinné kolektivní správy dle § 96 odst. písm. c). Co se týče otázky účelnosti dobrovolné kolektivní správy, NSS se opět ztotožnil s předchozími rozhodnutími⁹⁰ a poznamenal, že účelnost kolektivní správy existuje v případě, kdy individuální správa je nemožná nebo velmi obtížná. Vzhledem k povaze počítačových programů a jejich užití to není jejich případ⁹¹.

3.3. Režimy kolektivně spravovaných práv

V následující kapitole autor popíše tři režimy, dle kterých jsou práva spravována. Jedná se o povinnou, rozšířenou a dobrovolnou kolektivní správu.

3.3.1. Práva povinně kolektivně spravovaná

Autorský zákon obsahuje taxativní výčet práv, u kterých je individuální správa práv jejími nositeli vyloučena a výkon je svěřen příslušným kolektivním správcům⁹² Režim povinně kolektivně spravovaných práv se objevuje v našem právním řádu až s účinností stávajícího autorského zákona, avšak je pouhým zákonným potvrzením dosavadní praxe. Vyloučení soukromoprávního principu smluvní autonomie vůle je odůvodněno její praktičností. Uživatel práva má jistotu, že pokud získal licenci od příslušného správce, neporušuje práva nositelů. Dále se

---

⁸⁹ Odst. 57 *ibid.*

⁹⁰ Rozsudek NSS ze dne 2. února 2011, sp. zn. 5 As 38/2008

⁹¹ Obdobný závěr má i odborná veřejnost viz TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 756

⁹² K pojmu „příslušný kolektivní správce“ viz rozsudek NSS ze dne 19. prosince 2008, sp. zn. 5 As 16/2007

povinná správa jeví vhodná v případech, kdy je pro uživatele předem nemožné předvídat, která díla budou užita (typicky při provozování televize nebo rozhlasu).

Právě nemožnost nositelů práv svobodně rozhodovat o udělení licence k užití svých práv je tomuto institutu vyčítána nejvíce⁹³. Případná dohoda mezi nositelem povinně kolektivně spravovaného práva a příslušným kolektivním správcem by byla neplatná pro rozpor se zákonem a jakákoliv odměna získaná z takové smlouvy by byla bezdůvodným obohacením. Stejně tak při ochraně povinně kolektivně spravovaných práv je nositel povinně zastupován kolektivním správcem.

Autorský zákon ukládá správcům rozdělit získané příjmy mezi oprávněné nositele práv. Zákon sice neukládá povinnost aktivně vyhledávat nositele povinně kolektivně spravovaných práv⁹⁴, nicméně správce má při rozdělování a vyplácení odměn přihlížet k nositelům, které zastupuje na základě smlouvy⁹⁵ a k nezastoupeným nositelům, kteří se pro tyto účely přihlásili k evidenci⁹⁶. Je s podivem proč správce OSA „penalizuje“ nezastoupené nositele tím, že z jejich odměny strhne režijní částky ve dvojnásobné výši⁹⁷, když správce DILIA žádné zvýšené náklady s takovými nositeli nemá⁹⁸, stejně jako správce INTEGRAM⁹⁹

Výše zmíněné skutečnosti je možno považovat za další důvody špatného mediálního obrazu kolektivních správců. Ti jsou vnímáni veřejností jako zákonem vynucení zástupci nositelů práv, kteří často zastoupení být nechtějí. Ke zlepšení mediálního obrazu jistě nenapomáhají časté mediální útoky a kampaně vedené proti správcům tzv. „pirátů“. Výtky těchto osob jsou nepřesné a pramení

---

⁹³ K tomu TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 751

⁹⁴ Taková povinnost by byla nejspíše v rozporu se soukromoprávním principem *vigilantibus iura*

⁹⁵ Např. OSA si za zastupování autorů účtuje jednorázový poplatek ve výši 500,- Kč, INTEGRAM si poplatek za zastupování neúčtuje žádný;

⁹⁶ Dle §96 odst. 3 AZ

⁹⁷ Dle čl. 11. 5. Rozúčtovacího řádu OSA

⁹⁸ Rozúčtovací řád DILIA pro rok 2013 žádné takové ustanovení neobsahuje.

⁹⁹ Rozúčtovací řád INTEGRAM pro žádné takové ustanovení neobsahuje.

z neznalosti jednotlivých režimů kolektivní správy¹⁰⁰. Na druhou stranu i vytrvalý boj kolektivních správců proti jednotlivým provozovatelům a prohrané soudní spory¹⁰¹ nesou na stávající pověsti svůj díl.

Mezi práva povinně kolektivně spravovaná patří dle taxativního výčtu obsaženého v § 96 odst. 1 AZ právo na odměnu za užití uměleckého výkonu, zaznamenaného na zvukový záznam vydaný k obchodním účelům, vysíláním rozhlasem nebo televizí nebo přenosem rozhlasového nebo televizního vysílání; za užití zvukového záznamu, vydaného k obchodním účelům, vysíláním rozhlasem nebo televizí nebo přenosem rozhlasového nebo televizního vysílání; za zhotovení rozmnoženiny pro osobní potřebu na podkladě zvukového nebo zvukově obrazového záznamu nebo jiného záznamu přenesením jeho obsahu pomocí přístroje na nenahraný nosič takového záznamu; za zhotovení rozmnoženiny díla pro osobní potřebu fyzické osoby nebo pro vlastní vnitřní potřebu právnické osoby či podnikající fyzické osoby pomocí přístroje zhotovování tiskových rozmnoženin na papír nebo podobný podklad, a to i prostřednictvím třetí osoby; za opětný prodej originálu díla uměleckého; a za půjčování originálu nebo rozmnoženiny vydaného díla podle § 37 odst. 2 AZ. Dále jsou povinně kolektivně spravována práva na přiměřenou odměnu za pronájem originálu nebo rozmnoženiny díla či výkonu výkonného umělce zaznamenaného na zvuková nebo zvukově obrazový záznam; a na užití kabelovým přenosem děl, živých výkonů a výkonů zaznamenaných na zvukový nebo na zvukově obrazový záznam¹⁰².

Pro zefektivnění výkonu kolektivního správce zákon ukládá provozovatelům kabelového přenosu informovat o této skutečnosti příslušné

---

¹⁰⁰ Např. vyjádření právníka pirátské strany Jakuba Michálka: „Na pirátskou stranu se obracejí desítky provozovatelů restaurací a poukazují na to, že OSA a INTEGRAM vybírají poplatky i za autory, které nezastupují“. In Piráti představili návrhy, jak se prý vyhnout autorským poplatkům. *deník.cz*[online]. [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.denik.cz/z_domova/pirati-predstavili-navrhy-jak-se-pry-vyhnout-autorskym-poplatkum-20130301.html >

¹⁰¹ Např. rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. Prosince 2013, sp. zn. 34 EC 29/2013

¹⁰² Právo dle § 96 odst. písm. c) AZ je předmětem výjimky

kolektivní správce do 15 dnů od vzniku oprávnění k provozu kabelového přenosu.

3.3.2. Rozšířená kolektivní správa

Institut rozšířené kolektivní správy vstoupil do našeho právního řádu až se současným autorským zákonem¹⁰³, který obsahuje taxativní výčet případů, ve kterých může dojít k tzv. rozšířené kolektivní správě. Svou povahou jde o určitý mezistupeň mezi kolektivní správou povinnou a dobrovolnou. Argumentem pro její zavedení je princip právní jistoty pro uživatele. Kolektivní správce udělí uživateli licenci k užívání všech předmětů ochrany v oblasti, kterou dle oprávnění spravuje, tedy předměty i těch nositelů, se kterými nemá zastoupení sjednáno. Uživatel má jistotu, že se užíváním autorského díla nedopouští bezdůvodného obohacení na úkor konkrétního nositele. Rozdílem oproti povinné kolektivní správě je možnost nositelů práv vyloučit účinky rozšířené kolektivní správy vůči svým předmětům ochrany. Nicméně v praxi je účinné využití tohoto vyloučení velmi administrativně náročné. Autorský zákon stanoví, že nositel práva je povinen vyloučit účinky rozšířené správy jak vůči příslušnému kolektivnímu správci, tak vůči uživateli¹⁰⁴. Nositel tak učiní dvěma samostatnými právními jednáními. Vzhledem k počtu kolektivních správců není oznámení směřující k příslušným správcům pro nositele nikterak náročné. U oznámení směřujících na jednotlivé provozovatele je situace opačná. Není v silách autora zjistit počet uživatelů chráněného práva v České republice, nicméně se bude jednat o číslo velice vysoké. Je tedy prakticky nemožné vyloučit účinky této správy vůči všem uživatelům. Ustanovení § 570 a násl. občanského zákoníku, který upravuje účinky právního jednání vůči nepřítomné osobě¹⁰⁵, poskytuje jen malou podporu pro tento případ. Je možné dojít k závěru, že rozšířená kolektivní správa prakticky znemožňuje nositeli práv efektivní individuální správu svých práv. Jediným řešením se jeví případ, kdy nositel práva např. udělí uživatelům „bianko šek“, když při zveřejnění svého díla uvede, že

---

¹⁰³ § 101 odst. 9 AZ

¹⁰⁴ Ibid.

¹⁰⁵ K rozsahu aplikace tohoto institutu a definici nepřítomné osoby viz: LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1 – 654): komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 2048

vyklučuje tzv. „do budoucna“ účinky kolektivní správy. Takový případ by se jevil logický pro nositele práv, kteří nestojí o hospodářský zisk z výsledků své tvůrčí duševní činnosti, ale o to být ve společnosti známým. Tímto vyloučením by si práva spravovali individuálně a lze uzavřít, že by nebyli s to efektivně kontrolovat, zda nedochází k neoprávněnému užití.

AZ ovšem vylučuje možnost individuálně spravovat užití díla formou provozování rozhlasového a televizního vysílání. Ačkoliv se jedná o režim rozšířené kolektivní správy, fakticky splývá se správou povinnou.

V souvislosti s vyplácením odměny platí obdobná pravidla jako u povinné kolektivní správy. Jediným rozdílem je povinnost správce vyzvat osoby, pro které odměny vybral a kteří mu jsou známi. Tato povinnost ovšem neznamena aktivně vyhledávat nositele.

3.3.3. Dobrovolná kolektivní správa

Základním znakem a předpokladem tohoto režimu je existence smlouvy mezi nositelem práv a kolektivním správcem. Logickým výkladem a contrario dojdeme k závěru, že ta práva, která nenáleží do režimů předešlých, náležejí do režimu dobrovolné správy. Záleží tedy čistě na nositelích, zda se nechají zastoupit, v jakém rozsahu a za jakých podmínek. Jedinou podmínkou, kterou autorský zákon klade je existence veřejnoprávního oprávnění udělená ministerstvem kultury. Kolektivní správce logicky nemůže spravovat práva k předmětům ochrany, pro která nezískal oprávnění, tudíž se případní uživatelé musí obrátit přímo na nositele¹⁰⁶, který jim jako jediný může udělit licenci k užití jejich díla.

3.4. Hromadné a kolektivní smlouvy

Ačkoliv důvodová zpráva k AZ¹⁰⁷ se zmiňuje o užívání pojmů kolektivní a hromadná smlouva již od roku 1954, předchozí právní úprava¹⁰⁸ tyto pojmy nijak

---

¹⁰⁶ Např. autory, výkonné umělce

¹⁰⁷ Sněmovní tisk 443/0. *Důvodová zpráva k z. č. 121/2000 Sb., autorský zákon*, s. 82

¹⁰⁸ Dle z. č. 237/1995 Sb., o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných

neupravovala¹⁰⁹. To ovšem neznamená, že by se s nimi v praxi nepracovalo. Před 1. prosincem 2000 se termínem hromadná smlouva (v širším smyslu) označovaly tři rozdílné smluvní typy, (i) rámcové smlouvy, (ii) kolektivní smlouvy, (iii) hromadné smlouvy (v užším smyslu).

Rámcovými smlouvami se chápaly dohody o rámcových otázkách užití předmětů ochrany. Smluvními stranami takové smlouvy byly kolektivní správci na straně jedné a sdružení uživatelů na straně druhé. Individuální licenční smlouvy, uzavřené kolektivním správcem s jednotlivým členy sdružení, byly uzavírány v souladu se smlouvami rámcovými.

Kolektivními smlouvami praxe označovala smlouvy uzavřené dle §22 Autorského zákona z roku 1965. Na základě takové smlouvy došlo k udělení licence přímo členům sdružení, za předpokladu, že takové sdružení bylo s to své členy zavazovat. Nicméně většina sdružení nebyla nadána touto pravomocí a z tohoto důvodu byla tato možnost zřídka kdy využívána¹¹⁰.

Hromadné smlouvy v užším slova smyslu, uzavírané před účinností stávajícího autorského zákona, mají obdobné znaky jako stávající úprava, proto budou popsány v následující podkapitole.

3.4.1. Hromadné smlouvy

Institut hromadné smlouvy je upraven v § 101 odst. 1 autorského zákona. Na základě písemné hromadné smlouvy kolektivní správce udělí uživateli licenci ke všem předmětům ochrany, které správce spravuje. V případech stanovených § 101 odst. 9 dokonce kolektivní správce uděluje licenci k užití i za nezastoupené nositele práv¹¹¹. Jedná se o praktický institut, jehož podstatou je zjednodušit

---

¹⁰⁹ § 32 Autorského zákona z roku 1953 hovoří o hromadné smlouvě, úprava je však značně odlišná od té stávající, stejně jako § 22 Autorského zákon z roku 1965

¹¹⁰ HARTMANOVÁ, D. *Kolektivní správa autorských práv a práv souvisejících s právem autorským: historicko-teoretická studie, výklad platné právní úpravy včetně porovnání s právní úpravou vybraných evropských zemí, soutěžně právní aspekty kolektivní správy*. Praha: Linde, 2000, s. 79

¹¹¹ Za předpokladu, že to nositelé práv nevyloučili; podrobnosti v podkapitole 3.3.2. *rozšířená kolektivní správa*

možnost nabývání licencí k užití předmětů ochrany. Uživatel je oprávněn užít jakýkoliv předmět ochrany v „repertoáru“ kolektivního správce. Výše odměny se řídí stejnými pravidly jako v případě licenční smlouvy individuální¹¹² a vždy záleží na konkrétních smluvních stranách, jakou smluvní odměnu ujednají, za předpokladu, že se jedná o odměnu „rovnou“ a „přiměřenou“¹¹³. V praxi je odměna stanovena paušální částkou, na výši této odměny má vliv hned celá řada faktorů obsažených v sazebnících odměn jednotlivých kolektivních správců.

3.4.2. Kolektivní smlouvy

Kolektivní smlouvy jsou smlouvy uzavřené podle § 101 odst. 5 autorského zákona. Zákon stanoví povinnou písemnou formu kolektivní smlouvy pod sankcí neplatnosti a omezuje smluvní strany oprávněné takovou smlouvu uzavřít. Stranami kolektivní smlouvy může být pouze kolektivní správce a právnická osoba sdružující uživatele. Kolektivní správce je zbaven kontraktační povinnosti uzavřít smlouvu, pokud druhá strana sdružuje zanedbatelný počet uživatelů. Co je zanedbatelným počtem záleží vždy na okolnostech konkrétního případu.

Kolektivní smlouva může být uzavřena jako smlouva hromadná nebo individuální. V praxi je ovšem běžnější varianta kolektivní hromadné smlouvy právě pro svou praktičnost vůči sdruženým uživatelům.

Licence udělená na základě kolektivní smlouvy má přímé účinky pro všechny sdružené uživatele¹¹⁴. V praxi to znamená, že sdružení uživatelé platí odměny kolektivnímu správci dle podmínek smlouvy, které vyjednala právnická osoba, jež je sdružuje.

3.4.3. Zprostředkovatelé kolektivních a hromadných smluv

Autorský zákon zakotvil do § 102 novinku ve formě zprostředkovatele. Jeho

---

¹¹² § 100 odst. 1 h) a odst. 6 AZ

¹¹³ Tato povinnost vyplývá s § 100 odst. 1 písm. h) AZ

¹¹⁴ Pro ilustraci např. Asociace hotelů a restaurací láká potenciální členy mj. kvůli nižší výši placených odměn. In Výhody členství. *Asociace hotelů a restaurací ČR*. [online]. [cit. 2015-04-09] Dostupné z: <<http://www.ahrcr.cz/vyhody-clenstvi/>>

činnost je jako v jiných oblastech práva považována za tzv. činnost mediační. Úkolem zprostředkovatele je „nalézt mezi stranami rozumný a přijatelný kompromis“¹¹⁵. Využití zprostředkovatele je v České republice spíše výjimkou, o čemž svědčí i jejich nízký počet v evidenci ministerstva kultury. V současné době eviduje ministerstvo kultury 4 osoby zprostředkovatelů.¹¹⁶

Význam zákonem ustaveného zprostředkovatele je spatřován v otázce závaznosti znění návrhu kolektivní nebo hromadné smlouvy. Návrh znění předložený zprostředkovatelem je pro strany závazný, pokud se k němu strany do 30 dnů nevyjádří.

3.5. Právní vztahy mezi subjekty na úseku kolektivní správy

Jak již bylo výše popsáno, na úseku kolektivní správy vystupují čtyři základní subjekty, (i) kolektivní správci, (ii) nositelé práv, (iii) uživatelé práv, (iv) orgán vykonávající dozor. Tyto subjekty vystupují v právně upravených vztazích. Obsahem právních vztahů jsou práva a povinnosti konkrétních subjektů¹¹⁷. Následující kapitola se tedy bude věnovat právům a povinnostem jednotlivých subjektů, zejména kolektivních správců, vyplývajících ze zákona.

3.5.1. Povinnosti kolektivních správců

Ačkoliv je kolektivní správce osobou soukromého práva a práva, která při své činnosti kolektivní správy spravuje, jsou soukromoprávní povahy, zákon ukládá správci celou řadu povinností. Jelikož stát umožňuje kolektivním správcům výkon monopolního postavení, je povinen vymezit vůči nim některé povinnosti, dohlížet na dodržování povinností a sankcionovat případná porušení. Dalším argumentem pro veřejnoprávní úpravu některých prvků kolektivní správy je skutečnost, že kromě ochrany soukromoprávních zájmů nositelů práv, mají správci

---

¹¹⁵ TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 834

¹¹⁶ Seznam zprostředkovatelů kolektivních a hromadných smluv. *Ministerstvo Kultury ČR*. [online]. [cit. 2015-04-09] Dostupné z: <<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=361/>>

¹¹⁷ BOGUSZAK, J., ČAPEK, J., GERLOCH, A., *Teorie práva*. 2. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2004, s. 124

povinnost naplňovat veřejný účel, spočívající v „šíření tvůrčích a jiných nehmotných plodů“¹¹⁸.

Základní povinností kolektivního správce je při výkonu kolektivní správy postupovat s péčí řádného hospodáře. Český právní řád obsah tohoto pojmu v době přijetí AZ nijak dále nedefinoval. V souvislosti s tzv. rekodifikací soukromého práva došlo k přijetí ZOK a transformaci právní formy kolektivních správců¹¹⁹. ZOK tento institut upravuje¹²⁰. Je ovšem otázkou zda se úprava ze ZOK dá aplikovat i na kolektivní správce. Spolky nejsou¹²¹ obchodními korporacemi a zákon o obchodních korporacích se na ně nevztahuje. I kdybychom dospěli, při užití analogie zákona, k závěru, že je možno úpravu obchodních korporací dle ZOK vztáhnout na korporace upravené občanským zákoníkem, je sporné, zda se dá znění §51 ZOK aplikovat na kolektivní správce jakožto spolky při výkonu kolektivní správy.

Znění § 51 ZOK se vztahuje na „podnikatelská rozhodování“, přitom § 97 odst. 3 jasně stanoví, že kolektivní správa podnikáním není. Nezbyvá, než se spokojit s definicí OZ obsaženou v § 159 odst. 1. Dle tohoto ustanovení dospějeme k závěru, že členové volených orgánů kolektivního správce mají povinnost naplňovat účely kolektivní správy¹²² a vždy postupovat s náležitou loajalitou a odborností vůči nositelům práv. Cílem kolektivního správce je co nejlépe hospodařit a zhodnocovat spravovaná práva, to ale neznamená postupovat bezohledně či tvrdě vůči uživatelům¹²³. Neméně důležitou povinností správce, která vyplývá ze samotného institutu kolektivní správy, je povinnost zastupovat v rozsahu svého oprávnění všechny nositele práv, kteří o to požádají. Tato povinnost je logická u povinné správy, kdy je individuální správa vyloučena, ale

---

¹¹⁸ TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 798

¹¹⁹ Dle § 3045 OZ se občanská sdružení považují od 1. ledna 2014 za spolky, všech šest kolektivních správců je zapsaných ve spolkovém rejstříku

¹²⁰ § 51 a násl. ZOK

¹²¹ Uvedené tvrzení vyplývá z § 1 ZOK a ze systematického zařazení spolků do oddílu občanského zákoníku věnovanému korporacím.

¹²² Jedná se o účely stanovené v § 95 odst. 1 AZ

¹²³ TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 799

platí i u správy dobrovolné. Pokud o to nositel požádá, je správce povinen převzít zastoupení za obvyklých podmínek¹²⁴ a všechny nositele zastupovat za rovných podmínek¹²⁵. Dodržení podmínek zastupování je kontrolováno ministerstvem kultury, jelikož povinnou přílohou žádosti o oprávnění k výkonu činnosti kolektivní správy je vzor návrhu smlouvy o zastupování. V případě odmítnutí zastoupení se uživatel může domáhat uzavření smlouvy u soudu žalobou o nahrazení projevu vůle¹²⁶. Na tomto místě se jeví příhodné poukázat na skutečnost, že OSA nabízí zastupovaným možnost stát se jeho členy. Zastoupený, pokud splňuje konkrétní podmínky¹²⁷ a zaplatí členský příspěvek, se může podílet na činnosti OSA mj. účastnit se valného shromáždění nebo být volen do orgánů OSA¹²⁸. Tyto osoby mohou rozhodovat o znění sazebníků odměn a rozúčtovacího řádu a zůstává otázkou, zda, byť nepřímo, nemohou být ve výhodnějším postavení než „běžní“ zastoupení. Povinnost zastoupení je ovšem předmětem hned několika výjimek.

Správce není povinen převzít zastoupení nositele, pokud je již zastupován zahraničním kolektivním správcem. Tímto je umožněno fungování mezinárodního zastoupení na tzv. recipročním principu. Předpokládá se, že zahraniční kolektivní správce umožní nositeli být zastupován na našem území tuzemským správcem. Prakticky se tak rozšiřuje repertoár, ke kterému může správce udělit licenci.

Druhou výjimkou z osobního zastoupení jsou případy, kdy se jeden kolektivní správce nechá zastoupit správcem jiným¹²⁹. V současnosti je např. správce DILIA zastoupen OSA nebo správce OOA-S zastoupen správcem INTEGRAM. Zastoupený správce obdržené odměny pouze rozdělí mezi nositele.

Pro co největší usnadnění své pozice mohou uživatelé v případech, kdy se ke konkrétnímu předmětu ochrany vztahují práva alespoň dvou kolektivních

---

¹²⁴ § 100 odst. 1 písm. b) AZ

¹²⁵ § 100 odst. 1 písm. c) AZ

¹²⁶ TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 803

¹²⁷ Obecným znak je určitá délka zastupování a výše autorských odměn, viz čl. 3. 1. stanov OSA

¹²⁸ Pro celý výčet práv člena OSA viz čl. 3. 9. stanov OSA

¹²⁹ Zastoupení je možné pouze v případech, kdy je to účelné.

správce¹³⁰, požádat, aby si kolektivní správci ustanovili společného zástupce, který bude s uživatelem jednat. Pokud by takto neučinili, nemohou při vymáhání bezdůvodného obohacení využít práva dle § 40 odst. 4 AZ, nýbrž pouze obecnou úpravu obsaženou v §2991 a násl. OZ. Navíc takovým správcům hrozí sankce ze strany ministerstva kultury pro neplnění zákonných povinností.

Další významnou povinností je povinnost inkasní. Jednotlivý kolektivní správci vybírají svým jménem na účet zastoupených odměny z užití předmětů ochrany. Výše odměny se určuje podle tzv. sazebníku¹³¹ odměn. Při tvorbě sazebníku musí kolektivní správce postupovat dle zákonných pravidel¹³² tak, aby byl zachován princip rovnosti. Takto vytvořený návrh sazebníku musí být předložen ministerstvu kultury při podání žádosti o udělení oprávnění. Sazebník musí být zveřejněn způsobem umožňujícím dálkový přístup¹³³. Tímto postupem se sleduje umožnění kontroly ze strany veřejnosti. Odměny jsou zpravidla poměrně složitě vypočítávány, s pomocí mnohostránkových sazebníků¹³⁴, což lze ovšem přičíst snaze co nejpřesněji zohlednit všechny okolnosti konkrétního užití.

Tyto výnosy se poté podle tzv. rozúčtovacího řádu rozdělují spravedlivě a na základě rovných podmínek¹³⁵ mezi jednotlivé nositele. Rozúčtovací řád jednotlivých správců obsahuje pravidla pro „kalkulaci a výplatu výnosů kolektivní správy ve prospěch nositelů práv“¹³⁶. Rovněž jako v případě výpočtu odměn se jedná o poměrně náročnou početní operaci.

Co se týče informačních, evidenčních a účetních povinností, jsou kolektivní

---

¹³⁰ Do účinnosti novely AZ č. 156/2013 mohli uživatelé tohoto oprávnění využít pouze v případech, kdy jednali s více jak dvěma kolektivními správci.

¹³¹ Od účinnosti novely AZ č. 81/2005 Sb., je pojem „sazebník odměn“ nahrazen pojmem „návrh výše odměn a způsob jejich určení, jelikož dřívější pojem nerefletoval smluvní (tedy rovné) postavení stran při sjednávání odměny

¹³² Viz zejm. § 100 odst. 6 AZ

¹³³ Správci jsou rovněž povinni takto zveřejnit i rozúčtovací řády

¹³⁴ Např. Sazebník odměn OSA má 13 stránek; Sazebník odměn Integram zabírá 4 strany

¹³⁵ Správce navíc musí v případě odměn dle § 25 odst. 3 písm. a) a c) postupovat v souladu s § 104 AZ a dále je povinen zohlednit tzv. kulturně významná díla dle § 98 odst. 3 písm. c) AZ

¹³⁶ TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 803

správci povinni vést rejstřík smluvně zastupovaných osob a osob přihlášených k evidenci a rejstřík předmětů ochrany a vydávat na základě žádostí písemná potvrzení o zastupování konkrétních osob ve vztahu k předmětu ochrany. Dále jsou povinni vést evidenci vybraných odměn a příjmů z bezdůvodného obohacení, vytvářet rezervní fond či vydávat a zveřejňovat výroční zprávu a řádnou účetní uzávěrku.

V rámci efektivního dohledu je kolektivní správce povinen informovat ministerstvo kultury o změnách v osobě statutárního orgánu správce a o změnách v údajích uvedených v žádosti o udělení oprávnění a poskytnout kopie nových dokumentů, které se přikládají k žádosti. Pokud o to ministerstvo požádá, je správce povinen předložit všechny uzavřené kolektivní smlouvy a rozhodnutí soudu či jiného orgánu, u kterých je správce účastníkem řízení.

3.5.2. Povinnosti uživatelů předmětů ochrany

Autorský zákon usnadňuje kolektivním správcům plnění jejich povinností tím, že jsou nadáni speciálními právy vyplývajícími ze zákona, která chápeme jako povinnosti na straně uživatelů. Projevem všech jednotlivých povinností je požadavek poskytnout správci potřebnou součinnost¹³⁷, aby mohl efektivně naplňovat účel kolektivní správy. Uživatelé jsou zejména povinni umožnit správci kontrolovat dodržování licenčních smluv, popř. prověřovat, zda nedochází k porušování autorského práva a poskytnout mu informace relevantní pro stanovení výše odměny¹³⁸.

3.5.3. Právní vztah kolektivních správců a státní moci

Jak již bylo zmíněno, správci vykonávají kolektivní správu na základě zákonného monopolu. Proto jsou při výkonu této činnosti pod zvláštním dohledem ministerstva kultury. Ministerstvo dohlíží, zda správci plní a neporušují povinnosti

---

¹³⁷ Povinnost součinnosti vyplývá z § 100 odst. 3 a 4 AZ

¹³⁸ Dle § 100 odst. 5 AZ mají pořadatelé živých hudebních produkcí povinnost zaslat příslušnému kolektivnímu správci alespoň 10 dnů před produkcí její program a seznam autorů a děl, která mají být provozována

stanovené autorským zákonem. Pokud by správce postupoval při kolektivní činnosti v rozporu s autorským zákonem, zahájí s ním ministerstvo správní řízení, na jehož základě může ukládat povinnosti k nápravě, popř. udělit donucovací nebo pořádkové pokuty a v krajním případě dokonce i odejmout oprávnění.

V případě odejmutí oprávnění rozlišuje zákon situaci, kdy musí oprávnění odejmout a situaci, kdy závisí na jeho správním uvážení, zda oprávnění odejme. Pokud o to správce požádá nebo pokud zjistí, že v době udělení oprávnění nebyly splněny, či následně odpadly, předpoklady pro udělení oprávnění dle § 97 nebo § 98 AZ, je ministerstvo povinno oprávnění odejmout¹³⁹. Pokud byl správce upozorněn na porušení povinnosti a nezjednal v přiměřené lhůtě nápravu, může mu být oprávnění odňato¹⁴⁰. Proces odnětí oprávnění probíhá taktéž v rámci správního řízení. V případě výkonu jiné činnosti než kolektivní správy, není správce pod speciálním dohledem ministerstva kultury, nýbrž je na něj nahlíženo jako na běžný subjekt.

Jak vyplývá, mj. z § 103 odst. 7 Autorského zákona, jsou kolektivní správci pod dohledem Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže¹⁴¹ a Evropské komise¹⁴².

4. Mezinárodní právo a kolektivní správa

Kolektivní správa respektuje mezinárodní princip teritoriality. Každý správce vykonává svou činnost výhradně na území příslušného státu. To však neznamená, že by jednotlivé předměty ochrany byly limitovány státními hranicemi. I v souvislosti s rozvojem moderní techniky je nepředstavitelné, že by se autorská díla nebo výkony výkonných umělců daly omezovat. I proto se s vývojem národní úpravy vyvíjí úprava mezinárodní, aby ochrana práva dosahovala obdobné úrovně ve všech státech, kde se díla užívají¹⁴³. K tomuto

---

¹³⁹ § 99 odst. 1 AZ

¹⁴⁰ § 99 odst. 2 AZ

¹⁴¹ Podrobně v kapitole 6 *Hospodářská soutěž a kolektivní správa*

¹⁴² Podrobně v kapitole 5 *Právo Evropské unie a kolektivní správa*

¹⁴³ TÝČ V. *Mezinárodní úprava ochrany průmyslových a autorských práv*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1993, s. 88

slouží mezinárodní smlouvy a mezinárodní organizace. Jedna z nejstarších smluv v tomto oboru je Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl¹⁴⁴ přicházející s principem asimilace. Ten zavazuje smluvní státy při tvorbě národních předpisů nerozlišovat mezi zahraničními příslušníky smluvních států a tuzemskými příslušníky. Obdobnou úpravu obsahuje také Všeobecná úmluva o autorském právu¹⁴⁵. Princip asimilace pro oblast práv souvisejících s právem autorským zavedla Římská úmluva na ochranu výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a organizací provozujících vysílání¹⁴⁶.

Jak již bylo výše zmíněno, národní kolektivní správci spolupracují na základě tzv. recipročních smluv, popř. se sdružují do mezinárodních organizací. Nejstarší a největší mezinárodní organizací sdružující kolektivní správce je CISAC. Tato mezinárodní organizace poskytuje národním správcům informace o tom jak efektivně spravovat autorská práva a jejím hlavním cílem je podpora vzájemného zastupování mezi kolektivními správci po celém světě. Pro plnění svého cíle CISAC vypracoval vzorovou reciproční smlouvu, kterou správci mohou použít¹⁴⁷. Zároveň přijal etický kodex¹⁴⁸, kterým se musí její členové řídit. Mezinárodní organizací zabývajících se bojem s pirátskými kopiemi je IFPI¹⁴⁹.

5. Právo Evropské unie a kolektivní správa

Jak bylo výše poznamenáno, v každém členském státě Evropské unie

---

¹⁴⁴ Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, doplněná v Paříži dne 4. května 1896, revidovaná v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněná v Bernu dne 20. března 1914 a revidovaná v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971 vyhlášená pod č. 133/1980 Sb., ve znění vyhlášky č. 19/1985 Sb.

¹⁴⁵ Všeobecná úmluva o právu autorském ze dne 6. září 1952 vyhlášená pod č. 2/1960 Sb.

¹⁴⁶ Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací vyhlášená pod č. 192/1964 Sb., ve znění opravy podle č. 157/1965 Sb.

¹⁴⁷ O přezkumu vzorové smlouvy bližší v kapitole 6. *Hospodářská soutěž a kolektivní správa*

¹⁴⁸ <CISAC. [online]. [cit. 2014-04-11]. Dostupné z:<<http://www.cisac.org/What-We-Do/Governance/Professional-Rules>>

¹⁴⁹ IFPI má svojí pobočku také v České republice více.: [online]. [cit. 2014-04-11]. Dostupný z:<<http://www.ifpicr.cz/>>

fungují národní kolektivní správci, jejichž postavení (až do nedávné doby) nebylo na evropské úrovni nijak harmonizováno. To ovšem neznamená, že by se evropské právo v minulosti problematikou autorského práva a práv souvisejících nezabývalo¹⁵⁰.

Národní kolektivní správci v jednotlivých zemích mohou vykonávat svou činnost i dle diametrálně odlišných pravidel. Princip monopolního postavení kolektivního správce známý u nás není zakotven např. ve Velké Británii. Také princip nevýdělečnosti správce v některých zemích neexistuje. V jiných zemích se neseťkáme s režimem povinné kolektivní správy. Právní forma kolektivních správců je také odlišná. Od spolků známých u nás, přes družstva či nadace, až po společnosti s ručením omezeným. Až do nedávné doby docházelo na evropské úrovni pouze k úpravám v oblasti autorského práva a práv souvisejících, nikoliv však k úpravě fungování kolektivní správy. Tento stav byl dlouhodobě považován za nežádoucí¹⁵¹ a nevyhovující.

Právní úprava nutně musí reflektovat novinky, které se v praxi časem objeví. V souvislosti s rozvojem sítě Internet dochází k tzv. online užívání předmětů chráněných autorským zákonem. Síť Internet ovšem nezná hranice národních států, tudíž denně dochází k případům, kdy uživatel z jednoho členského státu užívá např. hudební dílo, jehož autorem je osoba z jiného členského státu. V takovém případě musí osoby, které nabízejí užití takových hudebních děl, požádat o licenci k užití díla ve všech státech, v nichž je dílo dostupné. Tato povinnost je vnímána jako velice obtížná a také značně finančně nákladná.

Evropská unie se snaží tyto problémy vyřešit, a proto došlo dne 26. února k přijetí Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu¹⁵². Jedná se o první

---

¹⁵⁰ Např.: Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů; Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2012/28/EU ze dne 25. října 2012 o některých povolených způsobech užití osiřelých děl.

¹⁵¹ Odst. 2 recitálu směrnice o kolektivní správě

¹⁵² Publikována v Úředním věstníku EU dne 20. března 2014

významnější právní akt upravující kolektivní správu na evropské úrovni. Do této doby se problematice správců věnoval z evropských institucí hlavně SDEU při řešení předběžných otázek v souvislosti s hospodářskou soutěží¹⁵³.

5.1. Směrnice o kolektivní správě

Směrnice o KS navazuje na Doporučení Komise 2005/737/ES, které vyzývalo členské státy k zjednodušení právního prostředí ve vztahu k užívání hudebních děl online. Nositel autorských práv by si dle doporučení mohl svobodně vybrat, která práva svěří kolektivnímu správci a pro které území takto učiní. Dále jsou doporučovány principy, na kterých by měla být kolektivní správa na území unie založena. Těmito principy jsou princip spravedlivého rozdělování a srážek, princip nediskriminace nositelů při zastupování a princip transparentního fungování správce. Doporučení ovšem nemá žádné právní účinky a členské státy se jím nijak zvlášť neřídily. Navíc Evropský parlament ve svém usnesení¹⁵⁴ vyčetl Komisi, že své doporučení předem nekonzultovala se všemi zúčastněnými stranami a nepřizvala ho k jednání, a vyjádřil obavu, zda znění tohoto doporučení nepovede k útlaku menších kolektivních správců a tím pádem k potlačení kulturní rozmanitosti členských států. Evropský parlament se obává, že navržená varianta institutu přeshraniční licence by mohla vést ke vzniku několika velkých a mocných kolektivních správců a lokální, tradiční či nová hudební díla by mohla být ohrožena. Není však jisté, zda je vznik nové tvorby či udržení tradiční hudby vůbec možné pozitivně, ale i negativně, ovlivnit existencí správců a jejich potencionální podporou.

Výsledkem několikaleté práce institucí EU je Směrnice o KS. Tuto směrnici můžeme po obsahové stránce rozdělit na dvě části. První část se zabývá obecnými pravidly fungování kolektivní správy a část druhá se potom věnuje tzv.

---

¹⁵³ O činnosti SDEU více v kapitole 6 *Hospodářská soutěž a kolektivní správa*

¹⁵⁴European Parliament: European Parliament resolution of 13 March 2007 on the Commission Recommendation of 18 October 2005 on collective cross-border management of copyright and related rights for legitimate online music services (2005/737/EC). Strasbourg, 2007[online]. [cit. 2015-04-13] Dostupný z: <<http://www.europarl.europa.eu/side>>

přeshraničnímu licencování hudebních děl online. Členské státy mají povinnost uvést své právní řády do souladu se směrnicí do 10. dubna 2016¹⁵⁵. Následující podkapitoly se budou věnovat oběma jejím částem.

5.1.1. Obecná pravidla fungování kolektivní správy dle směrnice

Z odst. 9 recitálu Směrnice o KS vyplývá, že členské státy se mohou od směrnice odchýlit, ale pouze za předpokladu, že rozdílná úprava bude přísnější než úprava obsažená ve směrnici. Dále se směrnice nedotýká institutu povinné kolektivní správy, rozšířené licence nebo právní domněnky zastoupení¹⁵⁶.

Směrnice definuje „organizaci kolektivní správy“ relativně obdobně jako národní úprava, nicméně se v českém překladu nejspíše objevila gramatická chyba. Nesprávným se jeví stanovení účelu jako „jediného a hlavního“¹⁵⁷. Pokud je účel organizace kolektivní správy jediný, nemůže být zároveň hlavní, jelikož účel je pouze jeden. Nejspíše by měl překlad vyměnit spojku „a“ za „nebo“, což by odpovídalo jak anglickému znění¹⁵⁸, tak i národní úpravě v České republice¹⁵⁹. Avšak v určitém aspektu se definice liší od národní úpravy. Směrnice o KS vymezuje organizaci kolektivní správy jako subjekt, který zastupuje „více než jednoho“¹⁶⁰ nositele práv, přičemž kolektivní správce dle AZ se vyznačuje zastoupením „většího počtu osob“¹⁶¹. Je ovšem možné se domnívat, že tento „rozpor“ nemá žádné negativní důsledky, jelikož, jak již bylo zmíněno, odst. 9 recitálu Směrnice o KS povoluje členským státům mít úpravu přísnější. Novinkou

---

¹⁵⁵ Dle čl. 43 odst. 1 Směrnice o KS

¹⁵⁶ Pro úplný výčet viz odst. 12 recitálu směrnice o KS

¹⁵⁷ Viz čl. 3 písm. a) ibid.

¹⁵⁸ Directive 2014/26/EU of the European Parliament and of the council of 26 February 2014 on collective management of copyright and related rights and multi-territorial licensing of rights in musical works for online use in the internal market. [2014] OJ 84/72. [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z:<<http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0026&qid=1428925637697&from=CS>>

¹⁵⁹ Dle § 97 odst. 4 AZ

¹⁶⁰ Dle. čl. 3 písm. a) Směrnice o KS

¹⁶¹ Dle § 95 odst. 2 AZ

je ovšem vytvoření nového subjektu „nezávislého správce práv“. Tím má být subjekt, který není vlastněn či spravován nositeli práv¹⁶² a je svou podstatou organizací zřízenou za účelem vytváření zisku. Druhý definiční znak je tedy v přímém rozporu se současnou úpravou a je otázkou, zda vůbec může naplňovat obecnou zásadu, stanovenou ve čl. 4 samotné směrnice, tedy jednat v co nejlepším zájmu zastupovaných nositelů práv.

Směrnice zakotvuje právo nositelů práv vybrat si kteréhokoliv správce bez ohledu na teritoriální usazení kolektivního správce. Kolektivní správce je povinen toto zastoupení přijmout, ledaže by zde byly objektivní důvody pro nepřijetí¹⁶³. Tímto směrnice ruší princip teritoriality. Dále je nositel oprávněn vypovědět v přiměřené výpovědní době, maximálně však šest měsíců¹⁶⁴, smlouvu o zastoupení. Je však otázkou jak bude realita takového odvážného cíle vypadat. Úprava směrnice vyžaduje po uživateli, aby sám prověřoval, u kterého kolektivního správce je konkrétní nositel zastoupen. Směrnice o KS přitom nikde neuvádí povinnost správců pravidelně zveřejňovat seznam zastoupených se specifikovanými předměty ochrany právy a dobu zastoupení. Jako jediné řešení pro tuto situaci se jeví zřízení centrálního registru, do kterého by správci zveřejňovali tyto informace. O takovém registru se však směrnice nezmiňuje. Směrnice o KS pouze ukládá povinnost správci zveřejňovat na svých internetových stránkách informace uvedené v čl. 20 směrnice. Pokud si tedy chce být uživatel jist, že svým užitím neporuší práva daná autorským zákonem, bude nucen důkladně prověřit, zda a u kterých správců je nositel zastoupen. Je pravděpodobné, že toto opatření k zjednodušení nepovede.

O dopadech čl. 5 odst. 3 bude pojednáno v kapitole 7.2.3 *Licence CC a kolektivní správa*. Směrnice o KS umožňuje nositeli vypovědět správci smlouvu o zastoupení a napříště spravovat svá práva sám¹⁶⁵. Směrnice je ovšem v tomto případě nedostatečná, neboť nestanoví povinnost nositele zveřejnit tuto informaci

---

¹⁶² Čl. 3 písm. b) bod i) Směrnice o KS

¹⁶³ Viz čl. 5 odst. 2 Směrnice o KS

¹⁶⁴ Organizace kolektivní správy může tuto lhůtu prodloužit až do konce jejího účetního období.

¹⁶⁵ Tento závěr vyplývá ze čl. 5 odst. 6 Směrnice o KS

na internetových stránkách. V praxi se uživatel, i po provedení důkladného šetření skrze internetové stránky jednotlivých správců, nemusí požadovanou informaci vůbec dovědět, neboť ji na síti Internetu nebude možno dohledat.

Směrnice poměrně dopodrobna upravuje vnitřní strukturu organizace kolektivní správy, konkrétně práva a povinnosti jednotlivých orgánů a podmínky členství v těchto orgánech i v organizaci samotné¹⁶⁶. Takovou podrobnou úpravu autorský zákon doposud nezná, nicméně v praxi ji lze najít ve stanovách jednotlivých kolektivních správců u nás.

Novinkou, kterou stanovy obvykle neupravují, je povinnost zamezit střetům zájmů osob vykonávajících dozorní funkci nebo řídicích organizaci kolektivní správy. Navíc jsou řídicí osoby povinny informovat valné shromáždění o skutečnostech uvedených v čl. 10 odst. 2 směrnice.

Ve čl. 11 až 15 Směrnice o KS upravuje správu příjmů z výkonů práv. Důvodem relativně podrobné úpravy má být zajištění fungování jednotného trhu a zvýšení důvěry veřejnosti i některých nositelů práv v kolektivní správce. Jakkoli chvályhodný cíl si tímto Směrnice o KS dává za úkol, je otázkou, zda je možné dosáhnout splnění takového cíle pomocí právního předpisu. V tomto směru totiž národní úprava vcelku odpovídá požadavkům směrnice a značná část veřejnosti stále vnímá správce a vybírané odměny jako „poplatky“ či dokonce „daně“, které nekončí v kapsách oprávněných nositelů¹⁶⁷. S ohledem na velice nízké právní povědomí české veřejnosti a neschopnost orientovat se v Právu EU je autor skeptický, že by se mohlo tohoto cíle dosáhnout díky Směrnici o KS. Jako zajímavá se jeví možnost organizace kolektivní správy dále investovat své příjmy, nicméně až praxe ukáže, jak budou této možnosti organizace využívat. Směrnice o KS je konkrétní, co se týče lhůty pro vyplácení odměn nositelům. Platí povinnost organizací kolektivní správy vyplácet vybrané odměny co nejdříve, nejpozději

---

¹⁶⁶ Čl. 6 až 10 Směrnice o KS

¹⁶⁷ Pro ilustraci např.: vyjádření absolventa práv a člena Pirátské strany Jakuba Michálka v pořadu DVTV [online]. [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <<http://video.aktualne.cz/dvtv/poplatek-za-prazdne-medium-pirat-vs-ochranny-svaz-autorsky/r~5a7a2b0ac75211e4ad630025900fea04/>>

však do devíti měsíců od konce účetního období¹⁶⁸. Pokud však nedojde k nalezení oprávněných k výplatě do tří let a organizace kolektivní správy učinila vše proto, aby takovou příslušnou osobu našla, považuje se nevyplacená odměna za nerozdělitelnou částku¹⁶⁹ a je pravomoci valné hromady rozhodnout, jak s ní bude naloženo¹⁷⁰.

Rozdíl oproti stávající úpravě nalezneme také v čl. 15 odst. 1 Směrnice o KS, jež připouští, aby si organizace kolektivní správy, která byla pověřena ke správě jiným kolektivním správcem¹⁷¹, účtovala i částku převyšující účelně vynaložené náklady pokud s tím druhá smluvní strana souhlasí. Toto ustanovení je v přímém rozporu s principem nevýdělečnosti kolektivní správy¹⁷². Je tedy pravděpodobné, že se tato okolnost bude muset brát v potaz při transponování Směrnice o KS.

Směrnice v oblasti udělení licence, zejména v otázce kritérií určení výše odměny za udělení licence, nepřichází s podstatnými novinkami oproti dosavadní úpravě.

To samé platí i pro informační povinnosti uživatelů vůči organizacím kolektivní správy upravené v čl. 17 Směrnice o KS.

Poslední oblast první části Směrnice o KS se věnuje problematice poskytování informací. Směrnice o KS přichází s demonstrativními výčty povinně poskytovaných informací ve vztahu (i) organizace kolektivní správy vůči nositelům práv¹⁷³, (ii) organizace kolektivní správy vůči organizaci kolektivní správy, která ji pověřila zastupováním¹⁷⁴, (iii) organizace kolektivní správy vůči nositelům a uživatelům práv¹⁷⁵. Český zákonodárce bude povinen přijmout

---

¹⁶⁸ Dle čl. 13 odst. 1 Směrnice o KS

¹⁶⁹ Dle čl. 13 odst. 4 Směrnice o KS

¹⁷⁰ Dle čl. 8 odst. 5 písm. b) Směrnice o KS

¹⁷¹ Stejně pravidlo modifikovaně upraveno i pro případy, kdy organizace kolektivní správy zastupuje přímo nositele; viz čl. 12 odst. 1 Směrnice o KS

¹⁷² Zakotven v AZ v § 100 odst. 2

¹⁷³ Čl. 18 Směrnice o KS

¹⁷⁴ Čl. 19 ibid.

¹⁷⁵ Čl. 20 ibid.

podrobnější úpravu, jelikož ta stávající je sice ve své podstatě v souladu se směrnicí, nicméně žádné výčty povinně zveřejňovaných informací neobsahuje.

Směrnice o KS stanovuje povinnost vydávat výroční zprávu o transparentnosti a zveřejňovat informace upravené v čl. 21 na svých internetových stránkách. Ve většině případů se však jedná o pouhé právní ukotvení povinností, které jsou vynuceny buď jinými právními předpisy¹⁷⁶, popř. je sami kolektivní správci již dobrovolně zveřejňují na svých internetových stránkách.

Směrnice se pohybuje v dosud právně neupravených vodách i v části věnované řešení sporů a stížností. Český zákonodárce je povinen poskytnout „účinné a včasné postupy pro vyřizování stížností“¹⁷⁷. To samé platí pro spory týkající se „zmocnění ke správě práv, ukončením zmocnění nebo odnětím práv, podmínkami členství, vybíráním částek příslušejícím nositelům práv, srážkami a rozdělováním“¹⁷⁸. Požadavek zavedení postupů pro alternativní i „klasické“ řešení sporů¹⁷⁹ se zdá být pro Českou republiku, vzhledem k existenci takových právních předpisů¹⁸⁰, bezvýznamný.

Jak již bylo zmíněno, lhůta k implementaci Směrnice o KS končí 10. dubna 2016. Vláda na základě usnesení vlády¹⁸¹ pověřila provedením transpozice Směrnice o KS ministerstvo kultury, které má povinnost předložit vládě novelu AZ, reflektující požadavky ve směrnici, do května 2015¹⁸².

---

¹⁷⁶ Zejména povinnosti vyplývající ze zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických osob

¹⁷⁷ Dle čl. 33 odst. 1 Směrnice o KS

¹⁷⁸ Ibid.

¹⁷⁹ Čl. 34 a 35 Směrnice o KS

¹⁸⁰ Zejména OSŘ a Rozhodčí zákon

¹⁸¹ Usnesení Vlády České republiky č. 1056 ze dne 15. prosince 2014 k návrhu Plánu legislativních prací vlády na rok 2015. [online]. [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <<https://apps.odok.cz/attachment/-/down/VPRA9SJAAPXI>>

¹⁸² Příloha č. 2 Přehled implementačních prací Usnesení Vlády České republiky č. 1056 ze dne 15. prosince 2014 [online]. [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <<https://apps.odok.cz/attachment/-/down/VPRA9SJAATU2>>

Je možné souhlasit se závěrem¹⁸³, že by se AZ měl v následujících měsících dočkat poměrně obsáhlé novely, která bude značně podrobná. Směrnice o KS by se ovšem neměla razantně změnit a ovlivnit praktické fungování kolektivních správců v České republice¹⁸⁴.

5.1.2. Úprava přeshraničního licencování online hudebních děl ve Směrnici o KS¹⁸⁵

Jak již z názvu Směrnice o KS vyplývá, úprava přeshraničního licencování se věnuje pouze hudebním dílům. Již v roce 2000 se sešli kolektivní správci na jednání, které vyústilo v uzavření tzv. Santiagské dohody na počátku roku 2001. Dohoda poprvé umožňuje jednomu správci udělit uživateli jednu licenci pro užití na území smluvních stran dohody. Oprávnění správců udělit licenci bylo založeno na tzv. ekonomickém sídle poslední osoby v řetězci zpřístupňování díla¹⁸⁶.

Proti Santiagské dohodě však v roce 2004 podala Evropská komise stížnost pro možný rozpor s právem hospodářské soutěže. Evropské komisi vadila nemožnost uživatelů svobodně si vybrat kolektivního správce. Po vypršení platnosti tak dohoda nebyla obnovena.

Směrnice o KS stanoví v čl. 24 podmínky, které musí organizace kolektivní správy splňovat při poskytování přeshraničních licencí. Důraz je přitom kladen na účinnou, přesnou a transparentní činnost kolektivní správy. Směrnice dále stanoví minimální požadavky, které musí organizace kolektivní správy splňovat, aby byla s to poskytovat přeshraniční licence. Je zřejmé, že tyto požadavky kladou na subjekty vysoké nároky a až praxe ukáže, kolik jich bude po technické, ekonomické a administrativní stránce schopno poskytovat přeshraniční licence.

---

¹⁸³ MATĚJČNÝ, T. *Kolektivní správa autorských práv*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a Nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, s. 60

¹⁸⁴ To se ovšem neplatí pro přeshraniční licencování hudebních děl online; viz kapitola 5.1.2

¹⁸⁵ Obecně o problematice užití díla online bude pojednáno v kapitole 7.1 *Přeshraniční licencování online děl*

¹⁸⁶ MATĚJČNÝ, T. *Kolektivní správa autorských práv*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a Nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, s. 104

Úkolem Směrnice o KS je umožnit přeshraniční kolektivní správu pro všechna hudební díla. Pamatuje však na případy, kdy zejména menší správci zastupující autory lokální tvorby, nebudou ekonomicky schopni zavést změny technického a administrativního charakteru, aby mohli poskytnout přeshraniční licenci. Tito „menší“ správci pověří spravováním svých repertoárů jinou organizaci kolektivní správy, která je povinna toto pověření přijmout a zastupovat tyto nositele práv nediskriminujícím způsobem.

Pokud by organizace kolektivní správy nebyla schopna poskytovat přeshraniční licence a ani jinou organizaci tímto do 10. dubna 2017 nepověřila, je nositel práv oprávněn odejmout této organizaci správu a napříště pověřit sám jinou organizaci kolektivní správy, popř. vykonávat správu sám¹⁸⁷.

Směrnice o KS se nezmiňuje o orgánu, který bude dohlížet na splnění stanovených podmínek a udělovat licence. Bylo by ovšem s podivem, kdyby se této oblasti na národní úrovni věnoval jiný orgán než ministerstvo kultury.¹⁸⁸

Na bližší zhodnocení, zda přeshraniční licence budou v praxi fungovat a pomůžou nositelům práv, si musíme počkat minimálně do doby, až budeme znát znění novely AZ, kterou dojde k transpozici Směrnice o KS. Již nyní je ovšem možno vyjádřit obavy, zda bude fungovat elektronický systém tak, aby odpovídal všem požadavkům Směrnice o KS, a nepůjde pouze o zvýšení administrativní zátěže, které ve výsledku povede k ještě větší komplikovanosti kolektivní správy v oblasti užití online.

Evropská unie si od Směrnice o KS slibuje kvalitnější kolektivní správy a vyšší odměny pro autory¹⁸⁹. Je ovšem otázkou, zda se tento ambiciózní plán podaří splnit. Nositelé práv z menších zemí, jejichž potenciál zaujmout evropský trh je mizivý (k takovým, až na několik málo výjimek patří autoři z České republiky), mohou být nepříznivě ovlivněni. Kolektivní správci z velkých hudebních trhů (zde můžeme zařadit Velkou Británii, Francii, Německo, Španělsko) vybírají vyšší odměny za poskytnutí licencí. Pokud má být prosazován princip rovného

---

¹⁸⁷ Dle čl. 31 Směrnice o KS

¹⁸⁸ Tvzení je opřeno o § 8 Kompetenčního zákona

¹⁸⁹ Odst. 40 recitálu Směrnice o KS

zastoupení a nediskriminace, je velmi pravděpodobné, že se částky za poskytnutí licence razantně zvýší. To však automaticky nemusí znamenat zvýšení vyplácených odměn pro nositele práv. Vzhledem k pravděpodobnému zvýšení nákladů na straně správců, které bude způsobeno vyšší administrativní a technickou náročností nového, Směrnici o KS odpovídajícímu systému, hrozí, že vyšší částky placené uživateli nebudou doprovázeny zvýšením odměn pro nositele.

5.1.3. Řízení o předběžné otázce

Řízení o předběžné otázce je institut zakotvený ve čl. 267 SFEU, který slouží ke sjednocení výkladu práva EU ve všech členských státech. Národní soudy za určitých okolností mohou, popř. jsou povinny, položit SDEU otázku, na jejímž zodpovězení závisí rozhodnutí o konkrétní věci před národním soudem¹⁹⁰. Vyjma Směrnice o KS nebyla komplexně problematika kolektivních správců řešena, nicméně evropské právo již upravilo některé instituty, které se dotýkají činnosti kolektivních správců a které byly předmětem řízení o předběžné otázce.

Je tedy možné konstatovat, že činnost a fungování kolektivních správců bývá ovlivněna také prostřednictvím řízení o předběžné otázce. Příkladem budiž rozhodnutí SDEU ve věci SGAE v Rafael Hoteles SA¹⁹¹. SGAE je španělský kolektivní správce, který zažaloval společnost provozující hotel. Předmětem žaloby byl nárok SGAE na odměnu, která vznikla při sdělování autorských děl veřejnosti prostřednictvím televizních a rozhlasových přijímačů. Soud prvního stupně žalobu částečně zamítnul. Dle jeho názoru docházelo ke sdělování díla veřejnosti pouze přístroji ve společných prostorách a ne na pokojích. Na SDEU se obrátil španělský odvolací soud pro výklad pojmu „sdělování díla veřejnosti“. Otázkou pro SDEU bylo určit, zda lze pod pojem sdělování veřejnosti dle čl. 3 Informační směrnice subsumovat pouhé umístění přístrojů na hotelové pokoje, respektive ve společných prostorách. SDEU stanovil, že tento pojem je nutno vykládat extenzivně, tak aby došlo k „zavedení vysoké úrovně ochrany, mimo jiné,

---

¹⁹⁰ Více o institutu předběžné otázky např.: SYLLOVÁ, J., PÍTROVÁ, L., PALDUSOVÁ, H. a kol. *Lisabonská smlouva: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 837-841

¹⁹¹ Rozsudek SDEU ze dne 7. prosince 2006, č. C-306/05.

autorů...“¹⁹². Z tohoto důvodu došel k závěru, že už samotné umístění televizních přijímačů do pokojů i společných prostor, představuje sdělování díla veřejnosti ve smyslu výše zmíněné směrnice. Pokud zařízení umožňuje příjem rozhlasového nebo televizního signálu a je k němu signál doveden, uplatní se tzv. princip potenciální recepce, tedy domněnka, že k užití díla sdělováním veřejnosti došlo. Na toto rozhodnutí je nutno nahlížet spíše s rozvahou, neboť se skutkově omezuje na velmi konkrétní případy. Není možné jednoznačně určit, zda by soud rozhodl obdobně v případě, kdy by se nejednalo o hotel, ale např. o ubytovnu, popř. studentskou kolej. S možností aplikace principu potenciální recepce se vypořádal i národní soud¹⁹³

6. Hospodářská soutěž a kolektivní správa

Současná úprava kolektivní správy v České republice stanoví zákonný monopol pro výkon činnosti kolektivní správy. Tento závěr vyplývá ze znění § 98 odst. 6 písm. c) AZ, kdy ministerstvo neudělí oprávnění k výkonu kolektivní správy žadateli, pokud pro výkon téhož práva, k témuž předmětu ochrany bylo oprávnění uděleno již jiné osobě. Zákonné stanovení monopolu je v Evropě neobvyklé. V právním řádu Francie zmínku o zákonném monopolu kolektivního správce nenajdeme, ačkoliv pro jednotlivé oblasti nositelů práv vždy existuje jeden velký správce. Ve Velké Británii je situace ještě tržnějši, nejen že zákon nestanoví monopol pro správce, správci také nemusí žádat orgán veřejné moci o udělení oprávnění, ale jsou pouze pod dohledem speciálního tribunálu¹⁹⁴, který je správním úřadem, zřízeným ministerstvem¹⁹⁵. V současné době může registrovat pro oblast hudebních děl dva správce, větší PRS for Music a správce orientujícího se zejména pro oblast Walesu, Eos – The Broadcasting Agency.

---

¹⁹² Odst. 36 *ibid.*

¹⁹³ Blíže o této problematice v kapitole 7.3 *OSA v Shangri-la*

¹⁹⁴ Jedná se o tzv. *Copyright Tribunal*, který řeší spory mezi nositeli práv (popř. správci jako jejich zástupci) a uživateli viz *Copyright tribunal. GOV.UK*. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <<https://www.gov.uk/government/organisations/copyright-tribunal>>

¹⁹⁵ Department for Business, Innovation & Skills

Důvodová zpráva k AZ se nezmiňuje o tom, co vedlo zákonodárce k zakotvení zákonného monopolu. V praxi nicméně šlo o zákonné vymezení toho, co fakticky existovalo. Bylo však právem namítáno, že taková úprava může být v rozporu s evropským právem, na což upozorňuje i komentář k AZ z roku 2007¹⁹⁶.

6.1. Úprava hospodářské soutěže v právu EU

Pro přehlednost a úplnost se jeví žádoucí exkurz do primárního práva EU. SFEU upravila pravidla hospodářské soutěže, která jsou společná pro všechny členské státy. Úprava obsažená v primárním právu je přímo aplikovatelná¹⁹⁷ a má přednost před národním právem¹⁹⁸. Čl. 101 SFEU zásadně zakazuje existenci tzv. kartelových dohod mezi podniky a čl. 102 SFEU zakazuje podnikům zneužívat svého dominantního postavení. Pro porozumění následujícího výkladu, je vhodné doplnit, že Evropská komise při rozhodování zda došlo k porušení čl. 101 SFEU posuzuje, zda byly podniky ve vzájemné shodě a pokud ano tak zda takové jednání ve vzájemné shodě vede k omezení či narušení hospodářské soutěže. Rovněž při zneužití dominantního postavení je předmětem přezkumu, zda podnik má dominantní postavení a zda jej zneužil.

Podnik není smlouvou definován, nicméně z judikatury vyplývá, že se jedná o „každý subjekt zabývající se hospodářskou činností“¹⁹⁹, pod pojmem hospodářská činnosti chápeme „činnosti spočívající v nabízení zboží nebo poskytování služeb na daném trhu“. Jazykovým výkladem dovodíme, že kolektivní správce bude podnikem ve smyslu čl. 101 a 102 SFEU, neboť provozuje hospodářskou činnost poskytováním služeb.²⁰⁰

Postoj Evropské komise ke kolektivní správě je poměrně zřetelný a vyplývá

---

¹⁹⁶ TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. s. 781

¹⁹⁷ Dle rozsudku ESD (dnešní SDEU) ve věci Costa v. ENEL, č. 6/64

¹⁹⁸ Dle rozsudku ESD (dnešní SDEU) ve věci Van Gend en Loos, č. 26/62

¹⁹⁹ SYLLOVÁ, J., PÍTRVÁ, L., PALDUSOVÁ, H. a kol. *Lisabonská smlouva: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 436

²⁰⁰ K stejnému závěru dospěl Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 25. října 1979, č.22/79

ať už z výtky k Santiagské dohodě²⁰¹ nebo z rozhodnutí ze dne 16. července 2008²⁰². Předmětem rozhodnutí je vzorová smlouva vypracovaná mezinárodní organizací CISAC, která obsahuje doložku, na základě které si nositel práv nemůže uzavřít smlouvu s jím libovolně vybraným správcem a dále ustanovení, podle kterého si správci dobrovolně omezí svou územní působnost a nebudou vykonávat svou činnost mimo hranice „svého“ státu. Takové „sebeomezení“ jim prakticky zaručí ochranu na „svém“ trhu před případnou konkurencí ze zahraničí. Evropská komise takové jednání považovala za neslučitelné s čl. 101. Rozhodnutí bylo z velké části potvrzeno rozsudkem Tribunálu²⁰³.

6.2. Zákonný monopol ve světle judikatury SDEU

Pochyby o souladu zákonného monopolu kolektivní správy s právem EU artikuloval Ústavní soud v nálezu sp. zn. II. ÚS 1658/11. Na Ústavní soud se obrátil provozovatel restauračního zařízení, který se dle rozsudku Městského soudu v Praze²⁰⁴ bezdůvodně obohatil na úkor kolektivního správce INTEGRAM tím, že s ním neuzavřel licenční smlouvu, ačkoliv užíval autorská díla. Provozovatel užíval autorská díla prostřednictvím rádia a televize, které měl umístěné ve svém restauračním zařízení. U soudu provozovatel namítal rozpor AZ s právem EU, konkrétně s již výše zmíněným čl. 101 a násl. SFEU a také s čl. 56 SFEU, který zakazuje jakákoliv omezení volného pohybu služeb. S odkazem na názor Ústavního soud, že trestněprávní stíhání za porušení AZ je protiústavní, pokud je AZ v rozporu s právem EU, provozovatel navrhoval zamítnutí žaloby. Městský soud mu v tomto nevyhověl a provozovatele odsoudil.

Ústavní soud však provozovateli vyhověl a rozsudek zrušil, když konstatoval, že: *„nelze jednoznačně vyloučit, že kolektivní správa nemůže být považována za službu [.....] a že činnost kolektivního správce práv nemůže mít*

---

²⁰¹ O Santiagské dohodě blíže v kapitole 5.1.2. *Úprava přeshraničního licencování online hudebních děl ve Směrnici o KS*

²⁰² Rozhodnutí Evropské komise ze dne 16. července 2008, č. COMP/C2/38.698

²⁰³ Rozsudek Tribunálu ze dne 12. dubna 2013, č. T-442/08

²⁰⁴ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 28. ledna 2011, sp. zn. 37 C 76/2009

*dopad na hospodářskou soutěž*²⁰⁵. Dle názoru Ústavního soudu Městský soud porušil ústavní práva provozovatele, když nepodal předběžnou otázku SDEU, ačkoliv k tomu byl jakožto soud poslední instance povinen. Tímto opomenutím se nevypořádal s námitkou provozovatele, že: „*mu bylo bráněno ve volném přijímání služeb od poskytovatelů z jiných členských států*“. Jelikož byl rozsudek nálezem zrušen, nemohl Městský soud v Praze předběžnou otázku položit.

Zda je evropské právo v souladu se zákonným monopolem kolektivní správy, se SDEU dotázal až Krajský soud v Plzni. Otázka vyplula na povrch při řešení sporu mezi OSA a společností Léčebné lázně Mariánské Lázně²⁰⁶. Krajský soud se tázal SDEU, zda je možné vykládat čl. 56 a násl. a čl. 102 SFEU tak, že právní úprava, umožňující výkon státního monopolu v oblasti kolektivní správy, je s nimi v rozporu.

V této věci SDEU, v souladu se svými předchozími rozhodnutími, konstatoval, že kolektivní správce je považován za poskytovatele služby ve smyslu směrnice o službách. V souvislosti s úpravou státního monopolu SDEU konstatoval, že je ospravedlněn „*naléhavým důvodem veřejného zájmu*“²⁰⁷, kterým je ochrana práv duševního vlastnictví, do níž bezpochyby patří efektivní správa autorských práv. SDEU tedy rozhodl, že právní úprava státního monopolu není sama o sobě v rozporu s právem EU.

Předmětem dalšího zkoumání bylo, zda OSA nezneužívá svého dominantního postavení, které na trhu v České republice má. K tomu soud pouze poznamenal, že ke zneužití dominantního postavení by došlo, pokud by OSA požadoval za své služby sazby, „*které jsou podstatně vyšší než sazby uplatňované v jiných členských státech, za podmínky že srovnání výše sazeb bylo provedeno na jednotném základě, nebo že vyžaduje přemrštěné ceny bez přiměřeného poměru k hospodářské hodnotě poskytnutého plnění*“²⁰⁸. Posouzení, zda je účtovaná sazba

---

²⁰⁵ Bod 26 nálezu Ústavního soudu ze dne 29. listopadu 2011, sp. zn. II. ÚS 1658/11

²⁰⁶ O podstatě sporů mezi OSA a společnostmi provozujícími lázně blíže v kapitole 7.4 OSA v lázně

²⁰⁷ Odst. 71 rozsudku SDEU ze dne 27. února 2014, č. C-351/12

²⁰⁸ Odst. 92 rozsudku SDEU ze dne 27. února 2014, č. C-351/12

přiměřená, náleží v konkrétních případech soudům.

6.3. Zhodnocení vlivu evropského práva na kolektivní správu

Na základě této a předešlé kapitoly je možné dojít k závěru, že EU používá při hodnocení kolektivní správy na území členských států dvojí metr. Na „tradiční“ případy užití nahlíží jednou optikou, zatímco na případ užití díla online pohlíží diametrálně odlišně. Navíc v předešlých letech stanovisko jednoho orgánu EU bylo kritizováno orgánem jiným, popř. dokonce rušeno soudem.

V prvním případě užití EU nevádí princip územní teritoriality, který vede k tomu, že kolektivní správce nemá na svém území konkurenci. S tímto závěrem se lze ovšem ztotožnit. Ačkoliv jsou kolektivní správci poskytovateli služeb, situace, kdy by kolektivní správci „soutěžili“ o nositele práv, své zákazníky, by jednoznačně nevedla ke zvýšení jejich ochrany. Je přirozené, že konkurence vede ke snížení cen. Nebylo by tudíž překvapivé, kdyby se na trhu objevili noví správci, kteří by nabízeli nižší částky za užití svého repertoáru. To by se promítlo i do výnosů „velkých“ kolektivních správců, kteří, ač náklady na administrativní aparát by zůstaly neměnné, by byli nuceni částky snížit také. Logicky by se nižší vybrané částky promítly do kvality kontroly. Aby takový „malý“ správce na trhu přežil, musel by takřka rezignovat na provádění kontrol. S nižší kvalitou kontrol by došlo ke zvýšení neoprávněných užívání děl chráněných AZ, což by vedlo k dalšímu snížení zisků. A to by se v samém závěru projevilo u samotných nositelů práv.

V souvislosti s online užitím hudebních děl je postoj úplně opačný. EU územní teritorialita vadí a domnívá se, že konkurencí na tomto trhu zvýší ochranu práv k hudebním dílům při online užití. Výtky k tomuto byly rozvedeny již v kapitole 5.1.2. *Úprava přeshraničního licencování online hudebních děl ve Směrnici o KS*. Je jasné, že současný systém kolektivní správy je v této oblasti překonaný a potřebuje změny²⁰⁹, je však otázkou, zda změny, které přijdou v souvislosti s transpozicí Směrnice o KS do právních řádů členských zemí, jsou

---

²⁰⁹ O nedostatecích v autorskoprávní ochraně blíže v kapitole 7.1. *Přeshraniční licencování online děl*.

tím nejvhodnějším řešením²¹⁰.

7. Aktuální otázky kolektivní správy

Jak již název napovídá, následující podkapitoly se vždy budou věnovat konkrétním, aktuálním tématům, která se dotýkají kolektivní správy.

7.1. Přeshraniční licencování online děl

Jak již bylo na několika místech zmíněno, rozvoj technologií, zejména síť Internet zasáhl i oblast autorských práv a práv souvisejících. Česká právní úprava pojem online užití děl, tedy užívání autorských chráněných děl prostřednictvím zejm. sítě Internet, ve svých předpisech neužívá, naproti tomu EU s ním pracuje již přes deset let²¹¹. Síť Internet umožňuje užívat díla chráněná autorskými zákony prakticky kdekoliv bez ohledu na místo či čas. Bohužel národní úprava, stejně jako úpravy většiny evropských zemí, nemá speciální úpravu pro tento specifický způsob užití. Mezinárodní federace hudebního průmyslu odhaduje, že až dvacet procent uživatelů pravidelně neoprávněně užívá přes síť Internet autorská díla²¹². Toto jednání označujeme za tzv. „internetové pirátství“. Je logické, že internetové pirátství představuje hrozbu pro všechny tvůrce autorských děl²¹³, kteří se obávají ztráty zisků. Rovněž tato problematika a zejména způsob, jak tomu efektivně zamezit, představuje výzvu jak pro legislativce, tak i pro kolektivní správce. Internetové pirátství není ustáleně definováno, jelikož se jedná o jev, který se neustále vyvíjí. Charakteristickým znakem je vždy neoprávněné užití autorských

---

²¹⁰ O možné alternativě blíže v kapitole 7.2. *Creative Commons a kolektivní správa*

²¹¹ Viz Doporučení Komise 2005/737/ES nebo Směrnice o KS

²¹² Tackling music piracy. *IFPI*. [online]. [cit. 2015-04-15]. Dostupné z :<<http://www.ifpi.org/music-piracy.php>>

²¹³ K tomu aktuálně únik epizod oblíbeného seriálu *Game of Thrones* na síť Internet před premiérou. *In. Nearly Half Of 'Game of Thrones' Season 5 Has Leaked Online. Forbes*. [online]. [cit. 2015-04-15]. Dostupné z:<<http://www.forbes.com/sites/insertcoin/2015/04/12/nearly-half-of-game-of-thrones-season-five-has-leaked-online/>>

práv prostřednictvím sítě Internet²¹⁴.

Síť Internet, na rozdíl od právních řádů, nerespektuje hranice jednotlivých států. Jak konstatuje Směrnice o KS v odst. 38 „*Přestože Internet nezná hranic, trh s online hudebními službami je v Unii stále roztržštěný....v mnohých případech prohloubila roztržštěnost evropského digitálního trhu s online hudebními službami složitost a náročnost kolektivní správy práv v Evropě*“. Z výše uvedeného je jasné, že pro efektivní kolektivní správu v oblasti online práv je nutná spolupráce na nadnárodní úrovni.

Současná právní úprava v České republice slouží jako názorný příklad nedostatečného vymezení užití autorského díla prostřednictvím nejenom sítě Internet. Dle §18 odst. 2 AZ se za užití díla považuje také „*zpřístupnění díla veřejnosti způsobem, že kdokoliv může mít k němu přístup na místě a čase podle své vlastní volby*“ a podle § 12 odst. 1 může osoba odlišná od autora dílo užít pouze, pokud získala od autora oprávnění²¹⁵. Z výše uvedeného vyplývá, že osoba, která umístí např. hudební dílo na tzv. internetové uložení bez oprávnění nositele práv, porušuje zákon a může být postižena jak soukromoprávními²¹⁶, tak veřejnoprávními²¹⁷ prostředky. I pouhé zveřejnění odkazu v technické podobě propojení (tzv. hypertextový odkaz) na jiné internetové stránce nebo v podobě vložení na jinou internetovou stránku (embedding²¹⁸), může mít pro provozovatele takové stránky právní následky²¹⁹. Druhým případem, který se v praxi vyskytuje dennodenně, je pořízení rozmnoženiny díla. K této situaci dochází např. stažením autorsky chráněného díla (např. hudby ve formátu mp3) z internetového uložení. Osoba, která si tímto jednáním zhotoví rozmnoženinu, autorské právo neporuší za

---

²¹⁴Piracy. *Dicionary.com*. [online]. [2014-04-15]. Dostupné z: <http://dictionary.reference.com/browse/piracy?s=t>

²¹⁵ Pokud se nejedná o některou z výjimek a omezení podle § 29 a násl. AZ

²¹⁶ Dle § 40 AZ

²¹⁷ Dle § 270 TZ, popř. dle § 150a nebo § 150b AZ

²¹⁸ K trestněprávní odpovědnosti za tzv. embedding viz Usnesení NS ze dne 29. května 2013, sp. zn. 5 Tdo 271/2013

²¹⁹ K tomu viz TELEEC, I. Není informace jako informace. *Právní rozhledy*. 2014, roč. 2014, č. 15-16, pozn. pod čarou č. 25

předpokladu, že takovou rozmnoženinu má pro osobní potřebu²²⁰ ve smyslu § 30 odst. 2 AZ. NS k této věci poznamenal, že: „*nezáleží rovněž na tom, z jakého zdroje je pořízena rozmnoženina díla pro osobní potřebu (může jím být např. i nelegálně opatřená jiná rozmnoženina díla)*“. Nedostatečnou úpravu AZ tedy můžeme spatřovat v absenci určení původu zdroje, ze kterého je rozmnoženina zhotovena.

Rozhodnutí NS neobstojí v konfrontaci s rozhodnutím SDEU. Ten stanovil²²¹, že: „*pokud by členské státy měly možnost volby, zda přijmou či nepřijmou právní předpisy, které dovolují, že rozmnoženiny pro soukromé užití mohou být pořízeny též z neoprávněného zdroje, následkem toho by zcela zjevně byl zásah do řádného fungování vnitřního trhu*“²²² a pokud národní právní předpisy nerozlišují mezi rozmnoženinou z oprávněného zdroje a ze zdroje neoprávněného, mohou být v rozporu s právem EU²²³. Podle některých názorů však již stávající úprava AZ zakazuje zhotovit rozmnoženiny z neoprávněného zdroje, a to pomocí tzv. třístupňového testu zakotveného v § 29 odst. 1 AZ²²⁴. Bude zajímavé sledovat, jak se NS vyrovná s názorem svého evropského kolegy.

7.2. Creative Commons a kolektivní správa

Než se autor dostane k zásadní otázce, zda je licence Creative Commons kompatibilní s právní úpravou kolektivních správců, je jistě záhodno objasnit, co se pod tímto pojmem skrývá, a popsat jeho charakteristické znaky.

7.2.1. Projekt Creative Commons

Pojekt CC má být odpovědí na zastaralou, nevyhovující ochranu autorských

---

²²⁰ Pro bližší definici pojmu osobní potřeba např. rozsudek NS ze dne 30. listopadu 2011, sp. zn. 30 Cdo 3474/2010

²²¹ Dle rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 10. dubna 2014, č. C-435/12

²²² Odst. 35 ibid.

²²³ Odst. 38 ibid.

²²⁴ VYLEŤAL, M. Je stahování pirátského obsahu z webu legální?. *lupa.cz*. [online]. 15. 9. 2014 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <<http://www.lupa.cz/clanky/je-stahovani-piratskeho-obsahu-z-webu-legalni/>>

děl v digitálním věku, která místo toho aby podporovala rozvoj vědy, kultury a umění, tak ho naopak utlumuje zakonzervováním současného stavu. Lawrence Lessig, profesor práva na Harvard Law School²²⁵ a spoluzakladatel projektu CC, ve své knize²²⁶ obhajuje tento projekt. Lessig je přesvědčen, že nynější forma ochrany autorského práva a práv souvisejících v některých případech neobstojí v digitálním věku. Současná podoba ochrany autorů a výkonných umělců se vyvinula v historickém prostředí, které s rozvojem sítí jako např. Internet nepočítalo a snad ani nemohlo. Účelem této ochrany bylo především kontrolovat, co za tvorbu se vydává, a odměňovat její autory²²⁷. Taková ochrana nepočítala s tím, že by někdy bylo možné bez vynaložení velkých finančních prostředků takřka nekontrolovatelně rozmnožovat díla. Radim Polčák ve své knize²²⁸ uvádí příklad z českého prostředí: „...*technická náročnost výroby Bible králické byla na počátku šestnáctého století taková, že prakticky znemožňovala pirátskou reprodukci – každá kopie by totiž v tomto případě přišla na srovnatelné peníze jako sám originál[....] směšná je totiž představa, že by se překladatelé z Jednoty bratrské nějak bránili tomu, že jejich dílo, kterým se pokoutně snažili vzdělat český lid, někdo vlastním nákladem reprodukuje a rozšiřuje.*“

A právě pro tyto případy, jak sami autoři licence CC poznamenávají²²⁹, se současná autorskoprávní ochrana jeví jako nevhodná. Pro lepší pochopení je vhodné uvést názorný příklad. Neznámý autor, či výkonný umělec (zpěvák, spisovatel, textař, fotograf ale i např. vědec) chce využít sítě Internet k získání věhlasu, proto své dílo umístí na internetové stránky. K tomu, aby jej ostatní mohli

---

²²⁵ Faculty Directory. *Harvard Law School*. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <<http://hls.harvard.edu/faculty/directory/10519/Lessig/>>

²²⁶ LESSIG, L. *Free culture: how big media uses technology and the law to lock down culture a control creativity*. New York: Penguin Press, 2004

²²⁷ Commentary on Statute of Anne (1710). *Primary Source on Copyright*. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.copyrighthistory.org/cam/tools/request/showRecord?id=commentary_uk_1710>

²²⁸ POLČÁK, R. *Internet a proměny práva*. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2012

²²⁹ About. *Creative Commons*. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <<http://creativecommons.org/about>>

užít, potřebují autorův souhlas²³⁰. Cílem autora může být dosažení světové slávy své osoby nebo svého díla. To by ovšem nebylo možné, pokud by musel pro každé jednotlivé užití poskytovat souhlas. Ve výsledku se o autorově díle, které by mohlo pozitivně obohatit společnost, dozví jen úzká skupina lidí. Právě s tím by měla pomoci licence CC. Projekt CC se ze Spojených států amerických, místa svého vzniku, rozvinul do dalších zemí, Českou republiku nevyjímaje.

7.2.2. Licence CC v právním řádu České republiky

Licencí chápeme oprávnění k užití autorského díla dle podmínek licenční smlouvy²³¹. V právním řádu ČR se jedná o smluvní typ upravený v OZ²³². Takovou licenci označujeme za tzv. licenci smluvní. Vedle smluvní licence AZ upravuje případy tzv. zákonné licence, kdy „*oprávnění k užití díla či jeho části, které přímo vyplývá ze zákona*“²³³ OZ obsahuje speciální úpravu pro licence k předmětům chráněným autorských zákonem²³⁴.

Licence CC tedy můžeme zařadit mezi licence smluvní, licenční podmínky považujeme za návrh na uzavření smlouvy ve smyslu § 2373 OZ. V literatuře se o licenci CC hovoří jako o tzv. „veřejné licenci“²³⁵ a jejími charakteristickými znaky jsou nevýhradnost, bezplatnost, poskytnutí pro celou dobu trvání autorských

---

²³⁰ Neaplikuje-li se jedna z výjimek z § 29 a násl. AZ

²³¹ Blíže např. HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055 – 3014): komentář. I. vyd.* Praha: C. H. Beck, 2014, s. 624

²³² § 2358 a násl. OZ

²³³ Blíže např. HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055 – 3014): komentář. I. vyd.* Praha: C. H. Beck, 2014, s. 627

²³⁴ § 2371 a násl. OZ; OZ rovněž speciálně upravuje některé vztahy v rámci licenční smlouvy nakladatelské a pro práva související s právem autorským a pro právo pořizovatel databáze

²³⁵ Např. HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055 – 3014): komentář. I. vyd.* Praha: C. H. Beck, 2014, s. 628 nebo GRUBER, L.. Licence Creative Commons v českém prostředí. *Knihovna* [online]. 2009, roč. 20, č. 1, s. 88-94 [cit. 2015-04-20]. Dostupný z WWW: <<http://knihovna.nkp.cz/knihovna91/gruber.htm>> nebo MYŠKA, M., KYNCL, L., POLČÁK, R., ŠAVELKA, J. *Veřejné licence v České republice*. Brno: Tribun EU, 2012. [cit. 2015-04-20] Dostupné z: <<https://is.muni.cz/www/102870/Prirucka.pdf>>, s. 29

práv pro neurčitý okruh osob²³⁶. V praxi takovou licenční smlouvu uzavírá uživatel s autorem tím, že dílo užívá dle licenčních podmínek²³⁷. Záleží vždy na konkrétním autorovi, jakou kombinaci „licenčních prvků“ ke svému dílu přiřadí. Obsah jednotlivých licenčních prvků nalezneme na internetových stránkách projektu²³⁸. Projekt licence CC se snaží být atraktivní, a proto vysvětluje jednotlivé prvky pomocí intuitivních piktogramů. Autor má v zásadě na výběr mezi šesti prvky, které může přiřadit ke svému dílu. Osoby znalé práva ovšem vědí, že příslovečný d'ábel se skrývá v detailu a pro zjištění přesného rozsahu práv a povinností licence je nutné, místo zkoumání jednotlivých piktogramů, nahlédnout do znění smluvních podmínek. Na internetových stránkách projektu CC nalezneme šest znění smluvních podmínek pro celkem šest kombinací licenčních prvků pro nejnovější verzi CC 4.0. pouze v angličtině²³⁹. Podle předběžných informací měla být česká verze znění vypracována již v červnu roku 2014²⁴⁰, nicméně překlad, který by odpovídal českému právnímu řádu, je natolik náročný, že zatím nebyl dokončen. V současné době je tedy patrně možné pouze odkazovat na licenci CC verze 3.0., která je ovšem pouhým „portem“ z anglického do českého jazyka. Je překvapivé, že autoři internetových stránek upozorňují na licenční prvky nové verze v momentě, kdy české znění podmínek není k dispozici.

Koncept licence CC má i své kritiky. Telec se domnívá, že současná právní úprava a od ní se odvíjející praxe již umožňuje volný oběh autorsky chráněných děl prostřednictvím sítě Internet²⁴¹. Podle tohoto názoru může autor udělit souhlas

---

²³⁶ HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055 – 3014): komentář. I. vyd.* Praha: C. H. Beck, 2014, s. 631

²³⁷ Pro uzavření takové smlouvy platí zvláštní úprava dle § 2373 OZ

²³⁸ Licenční prvky. *Creative Commons*. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <<http://creativecommons.org/about>>

²³⁹ Viz jednotlivá znění pod odkazy s názvem: „Zobrazit plné znění licenčních podmínek“; O licencích. *Creative Commons*. [online]. [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <<http://creativecommons.org/licenses/>>

²⁴⁰ Translation of 4.0 into Czech. *Creative Commons*. [online]. [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <https://wiki.creativecommons.org/Legal_Tools_Translation/4.0/Czech>

²⁴¹ TELEC, I. Souhlas, nebo licenční závazek. *Právní rozhledy* 2013, roč. 2013 č. 13 - 14, s. 457, s. 460

s dalším použitím svého díla prostřednictvím jednostranného právního jednání. Takový souhlas může být udělen podmíněně nebo nepodmíněně. Telec poukazuje na skutečnost, že uzavřením smluv dochází, k převodu majetku. Pokud bychom na licence CC nahlíželi jako na smluvní licenci, nabyvatelé by takto rozmnožili své jmění, což může mít právní důsledky „nejen soukromoprávní, ale též z hlediska veřejného práva daňového a účetního“²⁴². S Telcem polemizuje Husovec, který se domnívá, že souhlas, jako jednostranné právní jednání, nelze aplikovat na všechny licenční prvky²⁴³ licence CC. Autor diplomové práce se prozatím musí přiklonit na stranu kritiků, leč je toho názoru, že se jedná o zajímavý institut, který se však stále nachází v „porodních bolestech“.

Dalším potenciálním problémem může být fakt, že prozatím jsou licenční podmínky pouze v anglickém, popř. jiném cizím jazyce. Autor se obává, zda by odkaz na takové znění podmínek nevedl k nesrozumitelnému právnímu jednání ve smyslu § 553 OZ, ke kterému se nepřihlíží²⁴⁴.

Jak z výše uvedeného vyplývá, zdaleka se nejedná o problematiku právně vyřešenou a bude jistě záhodno konfrontovat názory odborné veřejnosti se soudem, který bude řešit spor z této oblasti.

7.2.3. Licence CC a kolektivní správa

Předmětem této diplomové práce je kolektivní správa, proto se autor zaměří na to, zda a jak je licence CC kompatibilní s institutem kolektivní správy České republiky. Při komparaci bude autor vycházet z pracovního znění smluvních podmínek licence CC 4.0.²⁴⁵ V dřívější kapitole²⁴⁶ byly popsány tři režimy

---

²⁴² TELEC, I. Souhlas, nebo licenční závazek. *Právní rozhledy* 2013, roč. 2013 č. 13 – 14, s. 457, s. 462

²⁴³ Blíže viz HUSOVEC, M. Souhlas, nebo licenční závazek. *Revue pro právo a technologie*. [online]. 2013, roč. 2013 č. 8, s. 3 [cit. 2015-20-04]. Dostupné z: <<http://revue.law.muni.cz/dokumenty/25809>>

²⁴⁴ Dle § 554 OZ

²⁴⁵ CC BY NC SA – 4.0 International – česky – public draft. *Google docs*. [online]. [cit. 2015-04-21]. Dostupné z:

<<https://docs.google.com/document/d/1XFGY8iOBYEwvZQkEglSaTKetaIoOCKcMP2uvjlNzJM0/edit?pli=1#>>

²⁴⁶ Kapitola 3.3. *Režimy kolektivně spravovaných práv*

kolektivně spravovaných práv. Je tedy nutné porovnat případné „třecí plochy“²⁴⁷ licence CC a jednotlivých režimů kolektivně spravovaných práv.

V případě povinné kolektivní správy, logicky už z označení tohoto režimu, není licence CC možná, protože každý nositel práv je povinně zastupován kolektivním správcem. Tomu odpovídá čl. 2 písm. b) odst. 3 pracovního znění, které hovoří o vzdání se práva na odměnu v „*maximálním možném rozsahu dovoleném účinnou právní úpravou*“. Autor se tedy nemůže vzdát práva na odměnu a záleží pouze na něm, zda se přihlásí k evidenci u příslušného kolektivního správce pro obdržení odměny.

U tzv. rozšířené kolektivní správy je situace složitější. Jak již bylo dříve zmíněno, u vybraných práv²⁴⁸ platí právní fikce zastoupení, pokud nositel práva neuvědomí příslušného kolektivního správce a konkrétního uživatele o vyloučení účinků rozšířené kolektivní správy. Rovněž bylo podotknuto, že tato úprava klade na nositele nepřiměřenou a v praxi těžce realizovatelnou podmínku informovat nositele práv o vyloučení fikce zastoupení. Dle stávajícího návrhu překladu podmínek lze dovodit, že by licence CC vyloučila účinky vůči uživatelům, neboť se poskytovatel licence vzdává práva na odměnu. Jiná je situace ve vztahu ke kolektivním správcům. „*Právní účinky poskytnuté hromadné licenční smlouvy však zanikají až v tom okamžiku, kdy druhý z těchto jednostranných právních úkonů nabude účinnosti*“²⁴⁹. Za jednostranné právní úkony se považují oznámení o vyloučení. Myška uvádí, že k řešení této situace by pomohl vznik „*veřejného rejstříku děl*“²⁵⁰, který by spravoval díla, k nimž byly licencí CC vyloučeny účinky rozšířené správy. Jak ovšem sám Myška poznamenává, vedení veřejného rejstříku

---

²⁴⁷ Třecími plochami označuje Matěj Myška průniky dvou modalit, projevu majetkového práva autora a omezení vůle autora volně nakládat s dílem. MYŠKA, M. Vybrané právní problémy licencí Creative Commons a kolektivní správy práv. In. KYSELOVSKÁ, T. *Cofola: The Conference Proceedings*. 1. vyd. Brno: Masarykova Univerzita: Právnická fakulta, 2014, s. 289

²⁴⁸ Jedná se o práva vyjmenovaná v § 101 odst. 9 AZ

²⁴⁹ TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 828

²⁵⁰ MYŠKA, M. Vybrané právní problémy licencí Creative Commons a kolektivní správy práv. In. KYSELOVSKÁ, T. *Cofola: The Conference Proceedings*. 1. vyd. Brno: Masarykova Univerzita: Právnická fakulta, 2014, s. 297

je finančně i administrativně náročné²⁵¹. Je otázkou, zda by byla politická reprezentace v současném společenském klimatu úspor dostatečně odvážná a prosadila toto politicky nepopulární opatření.

Jen pro ilustraci, v roce 2010 unikla na veřejnost pracovní novela AZ, která mj. považovala vyloučení za účinné v okamžiku, kdy se o něm kolektivní správce prokazatelně dozví²⁵². Tímto by tedy uživatel mohl prokázat vyloučení v okamžiku, kdy by byl vyzván kolektivním správcem k uzavření licence. Je politováníhodné, že po hysterické reakci České pirátské strany, která se kvůli zisku politických bodů dlouhodobě dopouští zjednodušování a překrucování faktů v neprospěch (nejen) kolektivní správy a správců, bylo od návrhu upuštěno.

V případě dobrovolné kolektivní správy záleží vždy na smluvním ujednání mezi správcem a nositelem, zda a za jakých podmínek může nositel nadále licence udělovat. Pokud se ovšem podíváme na vzory licenčních smluv jednotlivých správců, každá obsahuje ujednání, které znemožňuje udělit souhlas k užití ohlášených děl třetí osobě²⁵³.

Současná praxe ovšem musí nutně doznat změn v souvislosti s přijetím Směrnice o KS. Čl. 5 odst. 3 umožňuje smluvně zastoupeným nositelům práv udělovat licence pro nekomerční užití. Z výše uvedeného jasně vyplývá, že hlavní výsadou a jedním z charakteristických znaků je bezplatnost licence CC. Záleží na českém zákonodárci, jak bude „nekomerční užití“ definovat. Vzorem mu mohou být zahraniční zkušenosti, jak je popisuje Myška²⁵⁴. Je však žádoucí, aby ministerstvo kultury pozvalo na jednání o novele AZ zainteresované subjekty a

---

²⁵¹ Ibid.

²⁵² Chci prachy, napíšu zákon. Unikla pracovní verze novely autorského zákona. *Pirátské noviny*. [online]. 3.srpna.2010 [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://pn.piratskasit.cz/?c_id=32402>

²⁵³ Čl. III odst. 1 smlouvy o zastupování správcem INTEGRAM; čl. IV odst. 5 smlouvy o zastupování správcem OSA

²⁵⁴ MYŠKA, M. Vybrané právní problémy licencí Creative Commons a kolektivní správy práv. In. KYSELOVSKÁ, T. *Cofola: The Conference Proceedings*. 1. vyd. Brno: Masarykova Univerzita: Právnická fakulta, 2014, s. 300

návrh znění byl podroben odborné kritice²⁵⁵.

Lze konstatovat, že licence CC představuje zajímavou alternativu ke „klasickému“ způsobu licencování děl. Je ovšem nutné podotknout, že se jedná o alternativu, která nebude zajímavá pro všechny nositele práv. Bohužel nelze očekávat masové využívání do doby, než se podaří objasnit právní nejasnosti ohledně možnosti vyloučit účinky rozšířené správy, samotné právní povahy licence CC a bude úspěšně proveden překlad licenčních podmínek.

7.3. OSA v Shangri-la

V úvodu práce si autor uložil za cíl prozkoumat důvody negativního mediálního obrazu kolektivních správců. Jedním z případů, který určitě neprospívá pozitivnímu vnímání kolektivních správců v České republice, je spor OSA s provozovatelem čajovny Shangri la. Tento spor je poměrně mediálně znám, jelikož ho Česká pirátská strana zveřejnila na svých internetových stránkách²⁵⁶ v rámci kampaně „Hrajeme svobodnou hudbu“²⁵⁷. V této kampani strana informuje o legálních způsobech užívání hudby v provozovnách bez povinnosti uzavírat licence s kolektivními správci.

OSA se opírá o výše zmíněný princip potenciální recepce vyjádřený SDEU. Na základě toho dovozuje, že provozovatel je povinen uzavřít licenční smlouvu, jelikož se v jeho provozovně (čajovně) nachází zařízení umožňující příjem rozhlasového vysílání (počítač). Je vhodné na tomto místě připomenout, že právo na provozování rozhlasového vysílání dle § 101 odst. 9 písm. d) náleží do tzv. kvazi povinného režimu kolektivní správy a účinky hromadné licenční smlouvy nelze vyloučit.

Provozovatel argumentuje tím, že k předmětnému počítači nemá, na rozdíl

---

²⁵⁵ Autor diplomové práce si uvědomuje, že při poskytování informací široké veřejnosti musí být ministerstvo obezřetné, zejména kvůli předešlé zkušenosti

²⁵⁶ OSA versus Shangri-la. *Pirátská strana*. [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <<http://www.pirati.cz/temata/shangri-la>>

²⁵⁷ Hrajeme svobodnou hudbu. *Pirátská strana*. [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <<http://www.pirati.cz/hudba/start>>

od hostů v hotelových pokojích, žádný zákazník přístup a veškerá kontrola nad obsahem puštěné hudby je v jeho rukou. Dále poukazuje na to, že ve své provozovně pouští hudbu z rádia Jamendo.com, k jehož provozování získal souhlas nositelů práv ve smyslu § 12 odst. 1 AZ prostřednictvím licence uzavřené s rádiem.

Je možné ztotožnit se s argumentem provozovatele o neuplatnění principu potenciální recepce. K obdobnému závěru dochází také Telec, když tvrdí, že „rozhodující je účel, který je na straně uživatele sledován[...]sleduje-li uživatel zpřístupnění chráněného předmětu veřejnosti tím, že veřejnosti nabídne k použití rozhlasový nebo televizní přijímač[...]pak již k této své nabídce musí získat smluvní licenci...“²⁵⁸. A contrario pokud není uživatelským účelem nabídnout veřejnosti k použití přijímač, smluvní licenci získat nemusí.

Komplikovanější se jeví kvazi povinná povaha práva dle § 101 odst. 9 písm. d) AZ. Při užití díla tímto způsobem nositelé práv nemohou vyloučit účinky hromadné smlouvy. Argumentem *ad absurdum* tak kolektivní správce zastupuje autory, výkonné umělce, popř. jiné nositele práv a vybírá odměny, i když si už uživatel obstaral jejich souhlas, za který jim zaplatil odměnu. Myška v tomto směru poukazuje na fakt, že „rozšíření účinků smluv[...]nastává až ve chvíli, kdy je uzavřena licenční smlouva s kolektivním správcem“²⁵⁹. Rozdílného názoru je ministerstvo kultury, které ve svém stanovisku ze dne 23. května 2013, sp. zn. MK 19161/2013 OAP konstatuje, že ačkoliv toto právo není ve výčtu povinné kolektivní správy, svou povahou tam patří.

Soud se zatím tímto sporem nezabýval a bude nesmírně zajímavé pozorovat, jak se vypořádá s argumenty jednotlivých stran. Prozatím se jeví jako nejbezpečnější hudbu nepouštět nebo ji pouštět prostřednictvím nosiče na zařízení

---

²⁵⁸ TELEC, I. Výklad pojmu zpřístupňování díla podle § 23 autorského zákona. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2002, roč. 2002, č. 3, s. 276

²⁵⁹ MYŠKA, M. Vybrané právní problémy licencí Creative Commons a kolektivní správy práv. In. KYSELOVSKÁ, T. *Cofola: The Conference Proceedings*. 1. vyd. Brno: Masarykova Univerzita: Právnická fakulta, 2014, s. 298

neumožňujícím příjem signálu²⁶⁰. Je samozřejmé, že takový stav není vyhovující a zákonodárce by se s tímto problémem měl vypořádat.

7.4. OSA v lázně

Další mediálně známou kauzou je případ sporů mezi OSA a společnostmi provozujícími lázně. Jedná se o několikaletý spor o to, zda společnosti provozující lázně sdělují autorská díla veřejnosti tím, že mají na svých pokojích zařízení umožňující příjem rozhlasového nebo televizního signálu. Na počátku této kauzy kontaktoval OSA zhruba desítku lázní a žádal uzavření licenční smlouvy a zaplacení odměny. Dle jeho názoru se na lázně nevztahuje výjimka z § 23 poslední věty²⁶¹ AZ. Jelikož se jednalo o částky v řádech statisíců, lázně smlouvy odmítaly uzavřít. Argumentovaly přitom tím, že poskytují pacientům léčebnou rehabilitační péči tak jako nemocnice. Spor se dostal hned k několika krajským soudům a posléze k Vrchnímu soudu v Praze i Olomouci. Rozdílný výklad pojmu zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení se pokusil sjednotit Nejvyšší soud vydáním rozsudku²⁶², kde kritizoval předchozí rozhodnutí soudů nižší instance.

Nejvyšší soud dovedl, že při výpočtu odměny musí kolektivní správci odlišovat mezi pacienty, kteří podstupují v lázních zdravotní péči (dnes zdravotní služby) a „komerčními“ pacienty. V prvním případě se výše zmíněná výjimka bude aplikovat, v tom druhém nikoliv, jelikož se na „komerčního pacienta „ nahlíží stejně jako na hosta v hotelu.

Již výše zmíněné rozhodnutí SDEU č. C-351/12 o předběžné otázce položené Krajským soudem v Plzni se, kromě souladu zákonného monopolu s právem EU, zabýval i aplikací výjimky z AZ pro lázně. SDEU nejprve

---

²⁶⁰ Tak jako v případě jiného sporu uživatele s kolektivním správcem, kterému soud vyhověl viz rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. prosince 2013, sp. zn. 34 EC 29/2013

²⁶¹ § 23 poslední věta AZ zní: „*Za provozování rozhlasového a televizního vysílání se podle § 18 odst. 3 nepovažuje zpřístupňování díla pacientům při poskytování zdravotních služeb ve zdravotnických zařízeních.*“. V průběhu této kauzy došlo pouze k technické novele v souvislosti s přijetím zákona o zdravotních službách, která nahradila dosavadní pojem „zdravotní péče“ současným „zdravotní služby“.

²⁶² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. ledna 2013, sp. zn. 30 Cdo 3056/2012

analyzoval pojem „sdělování veřejnosti“ a došel k obdobnému závěru jako u hotelů, tedy, že „sdělování chráněných děl takovým lázeňským zařízením, jako je zařízení dotčené v původním řízení, prostřednictvím vědomého zpřístupnění signálu pomocí televizních nebo rozhlasových přijímačů na pokojích pacientů tohoto zařízení je „sdělováním veřejnosti“²⁶³“. Po této analýze došel k závěru, že právo EU (v tomto případě Informační směrnice) umožňuje udělit výjimku pouze ve prospěch zdravotně postižených, pokud je užití nekomerční povahy.

Otázkou ovšem zůstává aplikace takto vyložené směrnice. Na možné aplikační problémy upozorňuje SDEU sám ve svém rozsudku²⁶⁴, když poukázal, že se musí vnitrostátní právo vykládat eurokonformně, ale nemůže dojít k výkladu, který je v rozporu s vnitrostátním právem.

Zdravotní služba není v AZ nijak definována. Definici ovšem obsahuje Zákon o ZS²⁶⁵. Podle tohoto zákona se zdravotní službou rozumí také léčebně rehabilitační péče²⁶⁶. Zákon o ZS ovšem rozlišuje mezi pojmem léčebně rehabilitační péče a lázeňská léčebně rehabilitační péče. Ze znění tohoto zákona není přesně jasné, zda je lázeňská léčebně rehabilitační péče podmnožinou léčebně rehabilitační péče nebo ne. I kdybychom došli ke kladnému závěru, AZ nijak neodkazuje na zákon o zdravotních službách a rovněž neobsahuje definici pojmu zdravotnické zařízení.

Vrchní soud v Olomouci se do takové úvahy nepouštěl a rozhodl v souladu s rozhodnutím SDEU²⁶⁷, s odkazem na čl. 10 Ústavy ČR. Je otázkou, zda by rozhodnutí nebylo stejné i v případě nemocnic. SDEU vyložil Informační směrnici tak, že jediné omezení práva je možné dle čl. 5 odst. 3 písm. b) Informační směrnice²⁶⁸. OSA se v tomto smyslu vyjadřuje zdrženlivě. V tiskovém prohlášení

---

²⁶³ Odst. 33 rozsudku SDEU ze dne 27. února 2014, č. C351/12

²⁶⁴ Odst. 45 ibid.

²⁶⁵ § 2 odst. 1 Zákona o ZS

²⁶⁶ § 5 odst. 2 písm. f) ibid.

²⁶⁷ Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. Června 2014, sp. zn. 1 Co 494/2013

²⁶⁸ Užití ve prospěch osob zdravotně postižených, přičemž toto využití se přímo týká uvedeného postižení a je nekomerční povahy, a to v rozsahu vyžadovaném dotyčným postižením.

zveřejněném na internetových stránkách na dotaz, zda uvažují vybírat autorský poplatek (jakkoliv je označení „poplatek“ v tomto ohledu nepřesné a je až zarážející, že samotný kolektivní správce se nesnaží v rámci osvěty a zlepšení mediálního obrazu užívat správné pojmy) i od nemocnic, odpovídá předseda představenstva OSA Roman Strejček, následovně: *„Pokud jde o otázku výběru autorských odměn od zdravotnických zařízení (včetně nemocnic), i v daném případě se lze opřít o evropskou legislativu, kterou je Česká republika vázána. Pokud bychom byli okolnostmi nuceni k výběru autorských odměn od nemocničních zařízení, přistupovali bychom k takovému výběru velmi citlivě.“* Blíže nespecifikuje „okolnosti“ které by OSA nutily.

Je však na místě doporučit, aby při jakémkoliv jednání postupovali všichni správci nanejvýš citlivě a snažili se, kromě uzavírání licencí a výběru odměn, vysvětlovat a s odkazem na právní předpisy odůvodňovat svůj postup. Obdobný přístup doporučuje správcům (konkrétně OSA) také Ústavní soud²⁶⁹.

---

²⁶⁹ Viz náleží ÚS ze dne 15. dubna 2014, sp. zn. II. ÚS 3076/13

Závěr

Je možné uzavřít tuto práci tím, že institut kolektivní správy je pevně začleněn do současného právního řádu a je téměř nepředstavitelné, kdo by chránil práva autorů a výkonných umělců, kdyby se naplnily touhy představitelů některých politických stran a kolektivní správa by se zrušila²⁷⁰. Nicméně něco takového jako zrušení institutu kolektivní správy rozhodně nehrozí, i kdyby tyto politické subjekty získaly podporu veřejnosti. Česká republika by se totiž musela vyvázat z celé řady mezinárodních dokumentů, které zaručují ochrany autorských práv a práv souvisejících. V neposlední řadě by jistě byla předmětem sankcí ze strany Evropské unie. Vždyť samotná Evropská unie se vyjádřila k oprávněnosti zákonného monopolu kolektivní správy a rozhodla, že jeho existence není v rozporu s právem EU, pokud nedochází k jeho zneužívání. V tomto ohledu se autor domnívá, že splnil cíl, který si v úvodu stanovil.

Je však otázkou, zda správci sami nepřilévají pomyslný olej do ohně a nepřispívají k negativnímu vnímání své činnosti. Styl, kterým správci vykonávají kolektivní správu, je mnohdy, když ne v rozporu s právními předpisy, tak přinejmenším diskutabilní. Právě takové konání utvrzuje zaryté odpůrce v oprávněnosti jejich boje proti „kriminálním“ organizacím, které vybírají „výpalné“ od nebohých živnostníků²⁷¹. Vždyť samotný Ústavní soud měl pochybnosti o oprávněnosti zvolených postupů pro výkon kolektivní správy. Taková rozhodnutí rozhodně nepřispějí ke zlepšení již tak špatného mediálního obrazu

Je však nepochybné, že s ohledem na rozvoj moderních technologií, jsou některé způsoby ochrany již překonané a správci by měli raději přispívat k nalezení způsobů její modernizace, než k zakonzervování současných pořádků. Vždyť to byla právě kolektivní správa, která byla zřízena, aby napravila problémy v tehdejší autorském právu.

Je otázkou, zda přístup, který zvolila EU je šťastný. Až čas a znění novely

---

²⁷⁰ Nelze totiž z moci státu zrušit soukromé subjekty, k čemuž někteří, problematiku neznalí, představitelé politických stran nabádají.

²⁷¹ Autor zde záměrně využil rétoriku, která je užívána Pirátskými novinami

AZ ukáže, zda opravdu dojde k naplnění cíle Směrnice o KS, tedy o co nejvyšší ochranu nositelů práv.

Závěrem nezbyvá než doufat, že nové možnosti licencování, odpovídající stavu informační společnosti v 21. století, budou úspěšně a stabilně zakotveny v právních rádech evropských zemí, Českou republiku nevyjímaje, tak jak je tomu nyní u institutu kolektivní správy.

Seznam zkratek

Autorský zákon z roku 1895	Zákon č. 197/1895 z. ř., o právu původském k dílům literárním, uměleckým a fotografickým
Autorský zákon z roku 1953	Zákon č. 115/1953 Sb., o právu autorském (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů
Autorský zákon z roku 1965	Zákon č. 33/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon)
AZ / Autorský zákon	Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů
BSA	Bezpečnostní softwarová asociace – Svaz softwarové ochrany
CC	Creative Commons
ČR	Česká republika
CISAC	Confédération Internationale des Sociétés d`Auteurs et Compositeurs
DILIA	DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura, z.s.
ESD	Evropský soudní dvůr

EU	Evropská unie
IFPI	International Federation of the Photographic Industry
Informační směrnice	Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti
INTEGRAM	INTEGRAM, nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, z.s.
Kompetenční zákon	Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky, ve znění pozdějších předpisů
NS	Nejvyšší soud České republiky
NSS	Nejvyšší správní soud české republiky
OAZA	Ochranná asociace zvukařů – autorů, z.s.
OOA-S	Ochranná organizace autorská - Sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl
OSA	OSA - Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s.

OSŘ	Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
OZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
Rozhodčí zákon	Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonů rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů
Rozúčtovací řád DILIA	Rozúčtovací řád ze dne 9. 4. 2003 ve znění usnesení a jiných změn přijatých valnou hromadou DILIA konanou dne 6. 4. 2004 a 27. 4. 2005 a 26. 4. 2006 a 25. 4. 2007, 15. 4. 2009, 21. 4. 2010, 13. 4. 2011 a 17. 4. 2013
Rozúčtovací řád OSA	Rozúčtovací řád schválený Valným shromážděním OSA dne 12. května 2014
Saint-germainská smlouva	Ústavní zákon č. 507/1921 Sb., Mírová smlouva mezi mocnostmi spojenými i sdruženými a Rakouskem, podepsaná v Saint-Germain-en-Laye
Sazebník odměn OSA	Sazebník autorských odměn OSA
Sazebník odměn Integram	Sazebník odměn účinný od 1. ledna 2015
SEU	Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii
SFEU	Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie

SDEU	Soudní dvůr Evropské unie
Směrnice o KS	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu
Směrnice o službách	Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu
TZ	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
Zákon o ZS	Zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů
ZOK	Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích
Živnostenský zákon	Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Použité prameny a literatura

Monografie

BOGUSZAK, Jiří. ČAPEK, Jiří. GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 2. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2004. 347 s. ISBN 80-7357-030-0

FISCOR, MIHÁLY. *Collective management of copyright and related rights* [online]. Geneva: World Intellectual Property Organization, 2002. 165 s. ISBN 978-92-805-1103-1. [cit. 2015-04-01]. Dostupný z WWW: <http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/copyright/855/wipo_pub_855.pdf>

HARTMANOVÁ, Dagmar. *Kolektivní správa autorských práv a práv souvisejících s právem autorským: historicko-teoretická studie, výklad platné právní úpravy včetně porovnání s právní úpravou vybraných evropských zemí, soutěžně právní aspekty kolektivní správy*. 1. vyd. Praha: Linde, 2000. 143 s. ISBN 80-7201-2018-5

HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V., Závazkové právo: obecná část (§ 1721 – 2054)*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. 1317 s. ISBN 978-80-7400-535-0

HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník VI., Závazkové právo: zvláštní část (§ 2055 – 3014)*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. 2046 s. ISBN 978-80-7400-287-8

CHALOUPKOVÁ, Helena. *Autorský zákon: komentář*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 477 s. ISBN 978-80-7400-432-2

JAKL, Ladislav. *Národní, mezinárodní a regionální systémy ochrany průmyslového vlastnictví*. 2. vyd. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. 247 s. ISBN 978-80-86855-52-3

KNAP, Karel. *Autorské právo*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1960. 303 s.

KŘÍŽ, Jan. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: nové výzvy k revizi předpisu v oblasti duševního vlastnictví a jejich aplikační praxe se zvláštním přihlédnutím k evropským, mezinárodním a vybraným zahraničním národním úpravám*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013. 84 s. ISBN 978-80-87146-99-6

LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I.: Obecná část (§ 1 – 654)*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. 2380 s. ISBN 978-80-7400-529-9

LESSIG, Lawrence. *Free culture: how big media uses technology and the law to lock down culture and control creativity*. 1. vyd. New York: Penguin, 2004. 343 s. ISBN 1-59420-006-8

MATĚJÍČNÝ, Tomáš. *Kolektivní správa autorských práv*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a Nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. 128 s. ISBN 978-80-7380-528-9

MYŠKA, Matěj. KYNCL, Libor. POLČÁK, Radim. ŠAVELKA, Jaromír. *Veřejné licence v České republice*. [online]. 1. vyd. Brno: Tribun EU, 2012. 130 s. ISBN 978-80-263-0344-2. [cit. 2015-04-20] Dostupné z: <<https://is.muni.cz/www/102870/Prirucka.pdf>>

POPELKOVÁ, V. *Ochrana práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů (Integram)*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing., 138 s. ISBN 80-7169-553-X

POLČÁK, Radim. *Internet a proměny práva*. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2012. 388 s. ISBN 978-80-87284-22-3

SOJKA, Erich a kol. OSA 1919 – 1959. 1. vyd. Praha: Ochranný svaz autorský ve svépomoci, 1960. 34 s.

SVOBODA, Pavel. Hospodářská soutěž a duševní vlastnictví v právu EU. *Acta Universitatis Carolinae. Iuridica*. 2012, roč. 2012, č. 3 (2013), s. 81-114

SYLLOVÁ, Jindřiška. PÍTROVÁ, Lenka. PALDUSOVÁ, Helena a kol. *Lisabonská smlouva: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 1299 s. ISBN 978-80-7400-339-4

ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. 994 s. ISBN 978-80-7400-480-3

TELEC, Ivo. *Právo duševního vlastnictví v informační společnosti*. 1. vyd. Praha: Leges, 2015. 240 s. ISBN 978-80-7502-061-1

TELEC, Ivo. TŮMA, Pavel. *Přehled práva duševního vlastnictví: 2. česká právní ochrana*. 114 s. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2006. ISBN 80-7239-198-4

TELEC, Ivo. TŮMA, Pavel. *Autorský zákon: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. 971 s. ISBN 978-80-7179-608-4

TICHÝ, Luboš a kol. *Evropské právo*. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014. 756 s. ISBN 978-80-7400-546-6

TÝČ, Vladimír. *Mezinárodní úprava ochrany průmyslových a autorských práv*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1993. 147 s. ISBN 80-210-0650-1

UTĚŠENÝ, Pavel. *Tržní moc a duševní vlastnictví v evropském soutěžním právu*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. 211 s. ISBN 80-7179-915-7

Odborné články a příspěvky do sborníků

GRUBER, Lukáš. Licence Creative Commons v českém prostředí. *Knihovna* [online]. 2009, roč. 20, č. 1, s. 88-94. ISSN 1802-8772. [cit. 2015-04-20]. Dostupný z WWW: <<http://knihovna.nkp.cz/knihovna91/gruber.htm>>

HUSOVEC, Martin. Souhlas, nebo licenční závazek. *Revue pro právo a technologie*. [online]. 2013, roč. 2013 č. 8, s. 3 – 8. ISSN 1805-2797 [cit. 2015-20-04]. Dostupné z: <<http://revue.law.muni.cz/dokumenty/25809>>

MYŠKA, M. Vybrané právní problémy licencí Creative Commons a kolektivní správy práv. In. KYSELOVSKÁ, T. *Cofola: The Conference Proceedings*. 1. vyd. Brno: Masarykova Univerzita: Právnická fakulta, 2014, s. 289 – 305, 1033 s. ISBN 978-80-210-7211-4

TELEC, I. Smluvní sazebníky odměn při kolektivní správě práv podle autorského zákona. *Bulletin advokacie*. 2002, roč. 2002 č. 5, s. 40. ISSN 1806-8280

TELEC, Ivo. Není informace jako informace. *Právní rozhledy*. 2014, roč. 2014, č. 15-16. s. 515. ISSN 12010-6410

TELEC, Ivo. Souhlas, nebo licenční závazek. *Právní rozhledy* 2013, roč. 2013 č. 13 - 14, s. 457 – 514. ISSN 1210-6410

TELEC, I. Výklad pojmu zpřístupňování díla podle § 23 autorského zákona. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2002, roč. 2002, č. 3, s. 276 – 279. ISSN 1210-9126

Judikatura českých soudů

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. října 2001, sp. zn. 30 Cdo 2708/99

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 27. března 2003, sp. zn. IV. ÚS 690/01

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 19. prosince 2008, sp. zn. 5 As 16/2007

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 28. ledna 2011, sp. zn. 37 C 76/2009

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 2. února 2011, sp. zn. 5 As 38/2008

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR se dne 29. května 2013, sp. zn. 5 Tdo 271/2013

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 29. listopadu 2011, sp. zn. II. ÚS 1658/11

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR se dne 30. listopadu 2011, sp. zn. 30 Cdo 3474/2010

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. ledna 2013, sp. zn. 30 Cdo 3056/2012

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 6. května 2013, sp. zn. 30 Cdo 177/2013

Rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. prosince 2013, sp. zn. 34 EC 29/2013

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 15. dubna 2014, sp. zn. II. ÚS 3076/13

Rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. Června 2014, sp. zn. 1 Co 494/2013

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 15. dubna 2014, sp. zn. II. ÚS 3076/13

Rozhodnutí správních orgánů

Rozhodnutí Ministerstva kultury ČR ze dne 23. října 1992, č. j. 328/92

Rozhodnutí Ministerstva kultury ČR ze dne 28. února 2001, č. j. 4449/2001

Rozhodnutí Ministerstva kultury ČR ze dne 15. ledna 2006, 10145/2003

Rozhodnutí Ministerstva kultury ČR ze dne 27. října 2006, č. j. 10334/2006

Rozhodnutí Ministerstva kultury ČR ze dne 18. prosince 2008, č. j. 18975/2008

Rozhodnutí Ministerstva kultury ČR ze dne 5. srpna 2009, č. j. 4365/2009

Judikatura SDEU

Rozhodnutí ESD ze dne 5. února 1963, č. 26/62

Rozhodnutí ESD ze dne 15. července 1964, č. 6/64

Rozhodnutí ESD ze dne 25. října 1979, č. 22/79

Rozhodnutí SDEU ze dne 7. prosince 2006, č. C-306/05

Rozhodnutí Tribunálu ze dne 12. dubna 2013, č. T-442/08

Rozhodnutí SDEU ze dne 27. února 2014, č. C-351/12

Rozhodnutí SDEU ze dne 10. dubna 2014, č. 435/12

Rozhodnutí orgánů EU

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 13. března 2007, č. 2005/737/EC

Rozhodnutí Evropské komise ze dne 16. července 2008, č. COMP/C2/38.698

Další zdroje

About. *Creative Commons*. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <<http://creativecommons.org/about>>

Buď toho součástí: podporuj muziku!. *Youtube.com*. [online]. [cit. 2015-04-04] dostupné z: <<https://www.youtube.com/watch?v=rCbwXQVQxmo>>

CC BY NC SA – 4.0 International – česky – public draft. *Google docs*. [online]. [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <<https://docs.google.com/document/d/1XFGY8iOBYEwvZQkEglSaTKetaIoOCKcMP2uvjINzJM0/edit?pli=1#>>

Commentary on Statute of Anne (1710). *Primary Source on Copyright*. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <<http://www.copyrighthistory.org/cam/tools/request/showRecord?id=commentary>>

[uk_1710](#)>

Directive 2014/26/EU of the European Parliament and of the council of 26 February 2014 on collective management of copyright and related rights and multi-territorial licensing of rights in musical works for online use in the internal market. [2014] OJ 84/72. [online]. [cit. 2015-04-13]. Dostupné z:<<http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0026&qid=1428925637697&from=CS>>

European Parliament: European Parliament resolution of 13 March 2007 on the Commission Recommendation of 18 October 2005 on collective cross-border management of copyright and related rights for legitimate online music services (2005/737/EC). Strasbourg, 2007[online]. [cit. 2015-04-13] Dostupný z: <<http://www.europarl.europa.eu/side>>

Faculty Directory. *Harvard Law School*. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <<http://hls.harvard.edu/faculty/directory/10519/Lessig/>>

Hrajeme svobodnou hudbu. *Pirátská strana*. [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <<http://www.pirati.cz/hudba/start>>

Chci prachy, napíšu zákon. Unikla pracovní verze novely autorského zákona. *Pirátské noviny*. [online]. 3.8.2010 [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://pn.piratskasit.cz/?c_id=32402>

Licenční prvky. *Creative Commons*. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <<http://creativecommons.org/about>>

Lidé si přejí zrušit OSA. *Piráti* [online]. Piráti. [cit 2015-04-03]. Dostupný z: <http://piratskenoviny.cz/?c_id=697378>

Nearly Half Of 'Game of Thrones' Season 5 Has Leaked Online. *Forbes*. [online]. [cit. 2015-04-15]. Dostupné z:

<<http://www.forbes.com/sites/insertcoin/2015/04/12/nearly-half-of-game-of-thrones-season-five-has-leaked-online/>>

O licencích. *Creative Commons*. [online]. [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <<http://creativecommons.org/licenses/>>

OSA versus Shangri-la. *Pirátská strana*. [online]. [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <<http://www.pirati.cz/temata/shangri-la>>

Piracy. *Dicionary.com*. [online]. [2014-04-15]. Dostupné z: <<http://dictionary.reference.com/browse/piracy?s=t>>

Piráti představili návrhy, jak se prý vyhnout autorským poplatkům. *deník.cz*. [online]. [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <http://www.denik.cz/z_domova/pirati-predstavili-navrhy-jak-se-pry-vyhnout-autorskym-poplatkum-20130301.html>

Poplatek za prázdné médium? Pirát vs. Ochranný svaz autorský. *DVTV* [online]. [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <<http://video.aktualne.cz/dtv/poplatek-za-prazdne-medium-pirat-vs-ochranny-svaz-autorsky/r~5a7a2b0ac75211e4ad630025900fea04/>>

Příloha č. 2 Přehled implementačních prací Usnesení vlády České republiky č. 1056 ze dne 15. prosince 2014 [online]. [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <<https://apps.odok.cz/attachment/-/down/VPRA9SJAATU2>>

Seznam zprostředkovatelů kolektivních a hromadných smluv. *Ministerstvo Kultury ČR*. [online]. [cit. 2015-04-09] Dostupné z: <<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=361/>>

Sněmovní tisk 443/0. *Důvodová zpráva k z. č. 121/2000 Sb., autorský zákon* [online]. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=443&CT1=0>>

Tackling music piracy. *IFPI*. [online]. [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <<http://www.ifpi.org/music-piracy.php>>

Translation of 4.0 into Czech. *Creative Commons*. [online]. [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <https://wiki.creativecommons.org/Legal_Tools_Translation/4.0/Czech>

Usnesení Vlády České republiky č. 1056 ze dne 15. prosince 2014 k návrhu Plánu legislativních prací vlády na rok 2015. [online]. [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <<https://apps.odok.cz/attachment/-/down/VPRA9SJAAPXI>>

VYLEŤAL, M. Je stahování pirátského obsahu z webu legální?. *lupa.cz*. [online]. 15. 9. 2014 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <<http://www.lupa.cz/clanky/je-stahovani-piratskeho-obsahu-z-webu-legalni/>>

Výhody členství. *Asociace hotelů a restaurací ČR*. [online]. [cit. 2015-04-09] Dostupné z: <<http://www.ahr-cr.cz/vyhody-clenstvi/>>

What we do. *CISAC*. [online]. [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <<http://www.cisac.org/What-We-Do/Governance/Professional-Rules>>

Kolektivní správa práv autorských a práv souvisejících s právem autorským

Resumé

Diplomová práce se zabývá institutem kolektivní správy, důvody jejího vzniku a vývoje až do současného právního stavu. Cílem této práce je popsat práva a povinnosti kolektivních správců vůči ostatním subjektům a kriticky zhodnotit její fungování s ohledem na názory určité části veřejnosti o jejich nadbytečnosti. V práci je rovněž popsán vliv mezinárodního a evropského práva na podobu správců v právním řádu České republiky. Autor se rovněž věnuje judikatuře jak národních soudů, tak i Soudního dvora Evropské unie.

Práce je rozčleněna do sedmi kapitol. V prvních dvou kapitolách je nastíněn vývoj kolektivní správy ve světě a na území České republiky.

Ve třetí kapitole je popsána účinná právní úprava kolektivní správy. V rámci této kapitoly autor pojednává o jednotlivých kolektivních správcích a právních problémech, se kterými se ten který správce musel vyrovnávat. Dále kapitola popisuje znaky jednotlivých režimů kolektivně spravovaných práv. Na závěr se autor zmiňuje o právech a povinnostech správců vůči nositelům práv, uživatelům práv a státu.

V dalších dvou kapitolách jsou rozebrány vlivy mezinárodního a evropského práva na národní právní úpravu. Rovněž je věnován prostor kritické analýze Směrnice o KS, která si klade za cíl harmonizovat pravidla fungování kolektivních správců ve členských zemích a upravit přeshraniční licencování hudebních děl při online užití.

Šestá kapitola rozebírá princip zákonného monopolu kolektivní správy v České republice v kontrastu se stanoviskem Soudního dvora Evropská unie o souladu s právem EU.

Závěrečná kapitola podrobuje analýze některé aktuální otázky, se kterými se institut kolektivní správy musí vyrovnat. Značný prostor je věnován novému

fenoménu Creative Commons a možnosti koexistence tohoto projektu se současnou právní úpravou kolektivních správců.

Collective administration of copyright and neighbouring and relating rights

Abstract

This thesis relates to the collective administration, the reasons for its existence and development to this day. The purpose of my thesis is to describe rights and responsibilities of collecting societies in respect to other relevant legal persons and to evaluate their function with regards to the criticism among public about its abundance. Furthermore, the thesis analyses the influence of the International law and European law on the aspects of collecting societies in the legislation of the Czech Republic. The author also considers the rulings of both national courts, as well as The Court of Justice of the European Union.

The thesis is divided into seven chapters. The first two chapters deal with the development of the collective administration in the world and in the Czech Republic.

The third chapter is about the effective law regarding collective administration. The author discusses individual collective societies in the Czech Republic. Together with the description, thesis highlights legal issues respective society had to face. Next chapter features the individual regimes of collective administrated rights. The chapter concludes on rights and responsibilities of societies towards the right holders, rights users and the state.

In the next two chapters the influence of the International treaties and organization together with the influence of the European law are discussed. The critical analysis of the new Directive on collective administration is also provided.

The sixth chapter concentrates on the issue of legal monopoly of the collecting societies in the Czech Republic. The core of the chapter is dedicated to the court decision on whether the legal monopoly is consistent with the European law.

The final chapter seeks to inform the readers with the current issues collecting societies are facing. Especially, the new phenomenon Creative

Commons is briefly described with the analysis of its potential coexistence with Czech legislation on collective administration.

Klíčová slova

Kolektivní správa

Autorské právo

Práva související s právem autorským

Key words

Collective administration

Copyright

Neighbouring and relating rights to copyright